

Uchwała Nr XI/112/19
Rady Gminy Kurzętnik
z dnia 30 grudnia 2019 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Kurzętnik na lata 2020-2024**

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2019 r., poz. 506 z późn. zm.), art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1390 z późn. zm.), oraz art. 110. ust. 10. ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2019 r., poz. 1507 z późn. zm.) Rada Gminy Kurzętnik uchwala co następuje:

§ 1.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Kurzętnik na lata 2020-2024.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z moc obowiązująca od 1 stycznia 2020 r.

Przewodniczący
Rady Gminy
Zbigniew Lewicki

UZASADNIENIE
do uchwały w sprawie przyjęcia
Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
Gminy Kurzętnik
na lata 2020-2024

Konieczność opracowania Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie wynika wprost z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1390 z późn. zm.). Dotychczasowy program opracowany był na lata 2016-2019. W związku z powyższym został opracowany nowy program na lata 2020-2024.

Program ma stanowić podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych, które będą podejmowane w ramach gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Dokument wyznacza cele i działania, których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do zniwelowania problemu przemocy w rodzinie w gminie oraz zminimalizować jego skutki.

Załącznik do uchwały Nr XI/112/19

Rady Gminy w Kurzętniku

z dnia 30 grudnia 2019 r.

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
GMINY KURZĘTNIK
NA LATA 2020-2024**

SPIS TREŚCI

I. WPROWADZENIE	3
1. DEFINICJA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ	3
2. RODZAJE I FORMY PRZEMOCY W RODZINIE	3
3. SKALA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W KRAJU	4
4. PODSTAWY PRAWNE TWORZENIA PROGRAMU	7
5. ADRESACI PROGRAMU	8
II. DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY W GMINIE	9
1. CHARAKTERYSTYKA GMINY	10
2. PRZEMOC W RODZINIE W ŚWIELE ŹRÓDEŁ ZASTANYCH.....	12
2.1. PODMIOTY ŚWIADCZĄCE WSPARCIE W GMINIE.....	12
2.2. PODMIOTY SPOZA GMINY WSPIERAJĄCE MIESZKAŃCÓW GMINY	24
3. WSPÓŁPRACA KOŚCIOŁÓW W ZAKRESIE EDUKACJI NA TEMAT PRZEMOCY W RODZINIE I WSPIERANIA RODZIN W KRYZYSIE.....	27
4. BADANIA ANKIETOWE DOTYCZĄCE PRZEMOCY.....	29
4.1. BADANIA W ŚRODOWISKU LOKALNYM.....	29
4.2. BADANIA W ŚRODOWISKU SZKOLNYM	34
4.3. BADANIA W ŚRODOWISKU DZIECI I MŁODZIEŻY SZKOLNEJ	38
5. ZAPEWNIENIE BEZPIECZEŃSTWA KRZYWDZONYM DZIECIOM	45
6. ANALIZA SWOT WYBRANYCH OBSZARÓW PROBLEMOWYCH	46
7. OCENA WDROŻENIA ZAŁOŻEŃ POPRZEDNIO REALIZOWANEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE	49
III PROJEKTOWANE DZIAŁANIA PROGRAMOWE	54
1. CEL GŁÓWNY PROGRAMU.....	54
2. CELE OPERACYJNE I DZIAŁANIA	55
IV REALIZACJA PROGRAMU	64
1. KOORDYNATOR, PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE I PARTNERZY.....	64
2. MONITORING I EWALUACJA.....	64
3. FINANSOWANIE	65
SPIS TABEL I WYKRESÓW	66

I. WPROWADZENIE

1. DEFINICJA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ

Przemoc w rodzinie można oceniać w kategoriach prawnych, moralnych, psychologicznych i społecznych. Na potrzeby niniejszego Programu najbardziej odpowiednią definicją przemocy jest definicja zawarta w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1390 z późn. zm.). Artykuł 2. pkt 2. tejże ustawy definiuje przemoc w rodzinie jako „jednorazowe albo powtarzające się, umyślne działanie lub zaniechanie, naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.

2. RODZAJE I FORMY PRZEMOCY W RODZINIE

Wyróżnia się cztery podstawowe rodzaje przemocy: **fizyczną, psychiczną, seksualną i ekonomiczną**. Rozszerzenie tych pojęć przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Rodzaje i formy przemocy

rodzaje	formy
przemoc fizyczna	popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, ciskanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, porzucanie w niebezpiecznej okolicy, nieudzielanie koniecznej pomocy itp.
przemoc psychiczna	wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna (kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami), domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, degradacja werbalna (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie), stosowanie gróźb itp.
przemoc seksualna	wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych itp.
przemoc ekonomiczna	odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, niezaspokajanie podstawowych, materialnych potrzeb rodziny itp.

Dane Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”.

Ofiarami przemocy w rodzinie są na ogół **kobiety i dzieci, rzadko mężczyźni**. Kategorią ofiar przemocy, o której mówi się nieco rzadziej niż o dzieciach i kobietach,

są **osoby niepełnosprawne i ludzie starsi**. Najczęstszym objawem obserwowanym u osób doświadczających przemocy jest **wyuczona bezradność**. Jest ona poddaniem się, zaprzestaniem działania, co wynika z przekonania, że cokolwiek się zrobi, nie będzie to miało żadnego znaczenia, gdyż zawsze znajdzie się powód do zachowań agresywnych.

Wyuczona bezradność prowadzi do wielu negatywnych skutków, które mogą przejawiać się w trzech sferach:

- **deficyty poznawcze**, które polegają na ogólnym przekonaniu, iż nie ma takich sytuacji, w których możliwa jest zmiana, że w konkretnej sytuacji nic nie można zrobić i nikt nie jest w stanie pomóc;
- **deficyty motywacyjne**, które polegają na tym, że osoba zachowuje się biernie, jest zrezygnowana, nie podejmuje żadnych działań, aby zmienić swoją sytuację;
- **deficyty emocjonalne**, które objawiają się stanami apatii, lęku, depresji, uczucia zmęczenia, niekompetencji i wrogości.

Ofiara przemocy, jeśli przez lata była poniżana i wykorzystywana, potrzebuje dużo czasu, aby odbudować świadomość swojej wartości. Wielu ofiarom udaje się przeciwstawić sprawcy, niemniej jednak większość **potrzebuje pomocy innych**. Bez odpowiedniego wsparcia ofiara przemocy nigdy nie zdobędzie się sama na odwagę, żeby przeciwstawić się stosowaniu wobec niej przemocy.

3. SKALA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W KRAJU

Statystyki policyjne, stanowiące dalece niewystarczające, ale nadal podstawowe źródło informacji o skali zjawiska przemocy w rodzinie ujawniają, że w 2018 r. liczba ofiar przemocy domowej kształtowała się na poziomie **88 133** osoby (w tym 65 057 to kobiety, 12 404 to dzieci i młodzież do 18 roku życia, a 10 672 to mężczyźni). Szczegółowe dane za rok 2018 prezentuje poniższa tabela.

Tabela 2. Policyjne statystyki procedury „Niebieska Karta” za rok 2018

liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta”	73 153 (w tym 59 829 wszczynających procedurę i 13 324 dotyczących kolejnych przypadków w trakcie procedury)
ogólna liczba ofiar przemocy	88 133
liczba ofiar – kobiet	65 057

liczba ofiar – mężczyźn	10 672
liczba ofiar – małoletnich	12 404
ogólna liczba osób podejrzewanych o przemoc	73 654
liczba podejrzewanych sprawców – kobiet	6 045
liczba podejrzewanych sprawców – mężczyźn	67 306
liczba podejrzewanych sprawców – nieletnich	303
ogólna liczba podejrzewanych sprawców będących pod wpływem alkoholu	43 182
podejrzewani sprawcy pod wpływem alkoholu – kobiety	1 903
podejrzewani sprawcy pod wpływem alkoholu – mężczyźni	41 257
podejrzewani sprawcy pod wpływem alkoholu – nieletni	22
liczba dzieci umieszczonych w nie zagrażającym im miejscu (np. rodzina zastępcza, dalsza rodzina, placówka opiekuńcza)	427

Źródło: <http://statystyka.policja.pl/st/wybrane-statystyki/przemoc-w-rodzinie/50863,Przemoc-w-rodzinie.html>

Należy zaznaczyć, że w 2012 r. **zmienił się system rejestracji statystycznej w związku z przemocą domową**, stąd też prezentowane liczby dotyczą działań podjętych w procedurze „Niebieskiej Karty” wyłącznie przez Policję i nie obejmują danych dotyczących działalności innych podmiotów upoważnionych do zwalczania przemocy domowej.

Pewne światło na kwestie zjawiska przemocy w rodzinie rzucają przeprowadzane co jakiś czas badania. Dwukrotnie, w 2007 i w 2010 r., wykonywał takie badania na zlecenie Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej TNS OBOP.

Najbardziej drastycznie przedstawiają się wyniki badania z września 2007 r. w kwestii występowania zjawiska przemocy w rodzinie według ofiar, sprawców i świadków. Otóż okazało się, że kiedykolwiek jakiegokolwiek formy przemocy od członka rodziny doświadczył więcej niż co trzeci Polak (36%). Co piąty Polak (20%) – wedle uzyskanych deklaracji – był sprawcą przemocy wobec członków swojego gospodarstwa domowego.

Sprawcy najczęściej przyznawali się do przemocy psychicznej (15%), znacznie rzadziej do fizycznej (9%), a bardzo rzadko do ekonomicznej (2%) i seksualnej (0,4%). **Do bycia ofiarami przemocy** najczęściej przyznawały się kobiety (39%), mieszkańcy miast powyżej 500 tys. (42%). Do doświadczenia przemocy co najmniej raz częściej przyznawały się osoby

z wyższym niż z podstawowym wykształceniem. Doświadczanie przemocy w rodzinie wpływa na jej stosowanie wobec członków rodziny – 13% Polaków to jednocześnie ofiary i sprawcy przemocy.

Przeprowadzone trzy lata później (w listopadzie i grudniu 2010 r.) badanie w ramach Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie pokazało, iż:

- kobiety stanowią 63% ofiar przemocy fizycznej, 64% ofiar przemocy psychicznej, 70% ofiar przemocy ekonomicznej;
- prawie połowa społeczeństwa (47%) jest zdania, że system prawny w naszym kraju w większym stopniu chroni ofiary przemocy w rodzinie, jeśli są nimi kobiety;
- spożywanie alkoholu ma duży wpływ na występowanie przemocy w rodzinach – 45% ofiar (niezależnie od rodzaju przemocy) stwierdziło, że przynajmniej raz sprawca był w momencie zdarzenia pod wpływem alkoholu;
- inne problemy, które występują wspólnie z przemocą domową, to: brak pieniędzy (18%), problemy małżeńskie (15%), problemy w pracy (10%).

W listopadzie 2014 r. na zlecenie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych grupa badawcza IPSOS przeprowadziła sondaż na temat występowania przemocy w rodzinie i częstotliwości zgłaszania tego rodzaju przypadków. 14% badanych zadeklarowało w tym sondażu, że w ciągu ostatniego roku było świadkiem przemocy w rodzinie. **Zdecydowana większość zaobserwowanych przypadków stanowiła przemoc o charakterze psychicznym (75%) lub fizycznym (58%).**

W ramach projektu „Diagnoza i porównanie skali zjawiska przemocy w rodzinie oraz ocena efektywności działań podejmowanych na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie”, zostały przeprowadzone przez firmę WYG PSDB sp. z o.o. na przełomie lipca i sierpnia 2014 r. ogólnopolskie badania ankietowe na zlecenie Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

Podsumowując wyniki przeprowadzonego badania stwierdzono, że istnieje tendencja do wąskiego rozumienia pojęcia „przemocy”, głównie jako przemocy fizycznej. Przemoc traktowana jest jako coś złego i spotyka się ze społecznym potępieniem. **Przejawy przemocy psychicznej oraz seksualnej nie były traktowane jako przemoc**, dopóki ich tak nie nazwano w badaniu. Po otrzymaniu definicji 4 rodzajów przemocy, okazało się, że formą przemocy występującą najczęściej jest przemoc psychiczna, wcześniej niezauważana przez badanych.

Negatywnie odbierani są sprawcy wszelkiego rodzaju przemocy. Badanie uwidoczniło jednak wyraźną tendencję do przerzucania winy na ofiarę. Większość osób badanych dostrzega problem **przemocy wobec dzieci**. Badania pokazały całkowity brak tolerancji dla dwóch form przemocy wobec dzieci: pozbawianie ich posiłku oraz przemocy seksualnej.

Zdecydowana większość osób uczestniczących w obu badaniach nie zgadzała się ze stwierdzeniem, że cokolwiek **usprawiedliwia przemoc** w rodzinie. Zdecydowana większość (prawie 3/4) badanych uważa, że **rodziny dotknięte przemocą nie otrzymują wystarczającej pomocy**. Ważnym wnioskiem z badania jest fakt, że aż 80,7% badanych uważa, iż przemoc dotyka wielu środowisk, nie zaś tylko tzw. rodzin „patologicznych”. To dużo, jednak istotnie mniej niż w roku 2007, gdy stwierdzenie to potwierdziło 89,9% badanych.

Dwukrotnie, w 2009 i w 2015 r. ogólnopolskie badania na zlecenie Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, dotyczące przemocy w rodzinie wobec osób starszych i niepełnosprawnych, realizował Instytut Psychologii Polskiej Akademii Nauk. Generalnie, wskazując podobieństwa między wynikami przeprowadzonych badań, stwierdzono przede wszystkim, że przemoc w rodzinie wobec osób starszych i niepełnosprawnych jest zjawiskiem zdecydowanie zauważalnym. Nie ustalono przy tym jakiegokolwiek roli statusu ekonomiczno-społecznego rodzin, w których przemoc występuje.

Przytaczając powyższe dane, należy pamiętać, że **przemoc w rodzinie wiąże się z lękiem ofiar i świadków przed ujawnianiem takich przypadków**, w związku z czym bardzo trudno oszacować rzeczywistą skalę tego zjawiska.

4. PODSTAWY PRAWNE TWORZENIA PROGRAMU

Niniejszy Program został opracowany w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Kurzętniku przy merytorycznym wsparciu Ośrodka Kształcenia Służb Publicznych i Socjalnych – Centrum AV w Częstochowie. Jest zgodny z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1390 z późn. zm.), który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie”.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie określa dla samorządu gminnego także następujące zadania: prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie

przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą, zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia, tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Akty prawne wspomagające podejmowanie działań na rzecz ofiar i sprawców przemocy to:

- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1507. z późn. zm.);
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2277);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 852);
- rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury "Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy "Niebieska Karta" (Dz. U. 2011 nr 209 poz. 1245);
- uchwała nr 76 Rady Ministrów z dnia 29 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020 (M.P. 2014 poz. 445);
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kurzętnik na lata 2016-2020 przyjęta uchwałą Rady Gminy Kurzętnik z dnia 30 grudnia 2015 r. nr XV/144/15.

5. ADRESACI PROGRAMU

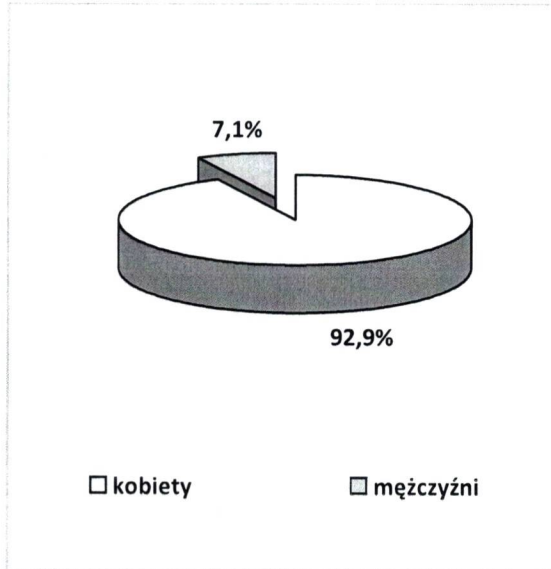
Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Kurzętnik na lata 2020-2024 jest adresowany w szczególności do rodzin i osób, które ze względu na przemoc w rodzinie wymagają wsparcia społecznego, sprawców przemocy w rodzinie, świadków przemocy w rodzinie, przedstawicieli instytucji, organizacji i służb zobowiązanych do udzielania pomocy w sytuacji przemocy oraz pozostałych mieszkańców gminy.

II. DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY W GMINIE

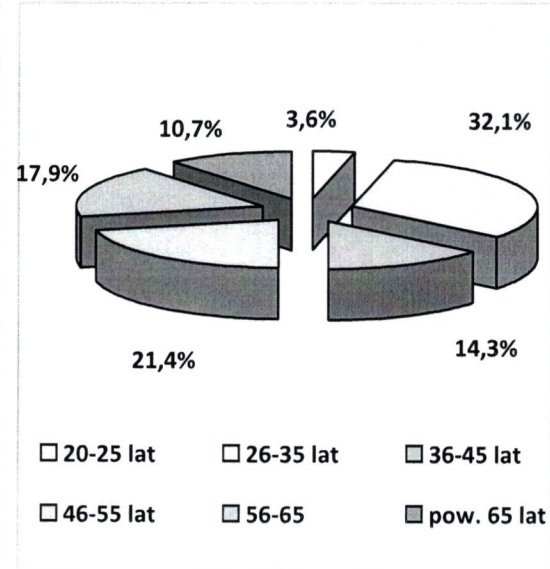
Diagnoza problemu przemocy w rodzinie w gminie Kurzętnik została oparta na analizie dostępnych danych, tzw. źródeł zastanych oraz ankiet skierowanych do mieszkańców i przedstawicieli funkcjonujących w gminie placówek oświatowych. Do analizy przedłożono 28 anonimowo wypełnionych ankiet skierowanych do dorosłych mieszkańców, 5 ankiet wypełnionych przez pedagogów i nauczycieli z placówek oświatowych funkcjonujących na terenie gminy oraz 40 ankiet skierowanych do uczniów z dwóch szkół z terenu gminy.

Wśród respondentów ankiet skierowanych do dorosłych mieszkańców 92,9% stanowiły kobiety, 7,1% mężczyźni. Najliczniej reprezentowane były grupy wiekowe 26-35 lat (32,1%) oraz 46-55 lat (21,4%) i 56-65 lat (17,9%). Mniej licznie reprezentowane były grupy wiekowe 36-45 lat (14,3%) oraz grupa osób w wieku pow. 65 lat (10,7%). Najmniej liczną grupę stanowiły osoby w wieku 20-25 lat (3,6%). Strukturę ankietowanych ilustrują poniższe wykresy.

Wykres 1. Struktura ankietowanych według kryterium płci

Wykres 2. Struktura respondentów według kryterium wieku

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Ponad połowę ankietowanych stanowiły osoby mieszkające w gminie od urodzenia (50,6%), a następnie osoby zamieszkujące gminę od 10 do 25 lat (21,4%), od 30 do 49 lat (14,3%) oraz osoby zamieszkujące gminę od 1 roku do 3 lat (10,1%), natomiast 3,6% badanych nie zadeklarowało czasu przebywania na terenie gminy.

Pod względem poziomu wykształcenia najliczniej reprezentowana była grupa osób z wykształceniem wyższym (39,3%), drugą grupę stanowiły osoby legitymujące się wykształceniem średnim i zasadniczym zawodowym (po 21,4%). Najmniej liczną grupę stanowiły osoby posiadające wykształcenie podstawowe (14,3%), a 3,6% respondentów nie określił poziomu wykształcenia.

W badaniu skierowanym do grupy dzieci i młodzieży szkolnej wzięło udział 20 uczniów ze szkoły podstawowej i 20 ze szkoły ponadpodstawowej z terenu gminy. Wśród uczniów szkoły podstawowej 50% stanowiły kobiety, a ankietowani uczniowie byli w wieku 13-14 lat. Wśród ankietowanych uczniów szkoły ponadpodstawowej 95% to kobiety. Respondenci byli w wieku od 18 do 20 lat.

1. CHARAKTERYSTYKA GMINY

Gmina Kurzętnik jest gminą wiejską o powierzchni 149,9 km² położoną w południowo-zachodniej części województwa warmińsko-mazurskiego, w dolinie rzeki Drwęcy. Jest jedną z pięciu gmin powiatu nowomiejskiego i zajmuje jego południową część, graniczy z gminami Biskupiec, Grodziczno, Nowe Miasto Lubawskie oraz Zbiczno i Brzozie należącymi do województwa kujawsko-pomorskiego. Siedzibą władz gminy jest wieś Kurzętnik, a strukturę administracyjną tworzy 20 jednostek pomocniczych-sołectw: Bratuszewo, Brzozie Lubawskie, Kamionka, Kąciaki, Krzemieniewo, Kurzętnik I, Kurzętnik II, Kurzętnik Romanowo, Lipowiec, Małe Bałówki, Marzęcice, Mikołajki, Nielbark, Otręba, Sugajenko, Szafarnia, Tereszewo, Tomaszewo, Wawrowice, Wielkie Bałówki.

Gmina ma charakter rolniczy; użytki rolne zajmują 10 302 ha (ok. 70% powierzchni gminy), 2 894 ha zajmują lasy i grunty leśne, a 1 655 ha to pozostałe grunty i nieużytki. Ważnym kierunkiem rozwoju staje się turystyka, czemu sprzyjają: położenie w dolinie Drwęcy i nad największym jeziorem Pojezierza Brodnickiego, walory przyrodnicze i krajobrazowe, czyste środowisko, ośrodek wczasowy i gospodarstwa agroturystyczne. Przez teren gminy przebiega droga krajowa nr 15 Inowrocław – Olsztyn.

Mieszkańcy gminy mają zapewnioną opiekę medyczną w Gminnym Samodzielnym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Kurzętniku oraz w Ośrodku Zdrowia w Tereszewie. Na terenie gminy działają 3 apteki, prowadzona jest 1 prywatna praktyka lekarska. W roku szkolnym 2019/2020 w gminie funkcjonowało ogółem 10 placówek wychowawczych i oświatowych (1 żłobek, 5 placówek wychowania przedszkolnego (3 przedszkola i 2 oddziały przedszkolne) i 4

szkoły podstawowe). Działalność kulturalna w gminie skupia się wokół Gminnego Centrum Kultury w Kurzętniku, ponadto funkcjonuje biblioteka i 18 świetlic wiejskich. Propagowaniu sportu, rozwojowi kultury fizycznej i rekreacji na terenie gminy służą 2 kluby sportowe, 12 obiektów sportowo-rekreacyjnych, w tym 2 kompleksy wielofunkcyjne – „Orlik” oraz stadion.

Pomoc społeczną w gminie świadczy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kurzętniku, którego działalność często bywa uzupełniana przez współpracę z innymi instytucjami, organizacjami pozarządowymi czy Kościołem, co sprzyja poprawie efektywności działań podejmowanych w celu niwelowania skutków problemów społecznych dotyczących mieszkańców.

Z końcem 2018 r. gmina liczyła ogółem 9 074 mieszkańców, w tym 4544 kobiet. Dane odnoszące się do demografii na przestrzeni trzech ostatnich lat przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 3. Liczba mieszkańców gminy w latach 2016-2018

zakres danych	2016	2017	2018
liczba mieszkańców ogółem	9 122	9 099	9 074
w tym kobiet	4 624	4522	4 544

Dane Urzędu Gminy w Kurzętniku.

Tabela 4. Struktura wiekowa mieszkańców gminy w latach 2016-2018

zakres danych	2016	2017	2018
liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	2041	2035	2108
liczba osób w wieku produkcyjnym	5390	5379	5581
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	1 691	1 685	1 385

Dane Urzędu Gminy w Kurzętniku.

Według danych **Powiatowego Urzędu Pracy w Nowym Mieście Lubawskim**, w latach 2016-2018 liczba osób bezrobotnych z terenu gminy Kurzętnik spadała wyraźnie z roku na rok. Podobnie zmniejszał się także udział bezrobotnych w ogólnej liczbie ludności gminy w wieku produkcyjnym. W analizowanym okresie wśród pozostających bez pracy zdecydowaną większość stanowiły kobiety i, co warte podkreślenia, ich udział w ogólnej liczbie bezrobotnych stale wzrastał. Dane w tym zakresie przedstawia kolejna tabela.

Tabela 5. Bezrobotni w gminie i ich udział w liczbie ludności gminy w wieku produkcyjnym w latach 2016-2018

zakres danych	2016	2017	2018
liczba bezrobotnych w gminie	295	233	219
udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	5,4%	4,3%	3,9%

liczba bezrobotnych kobiet w gminie	197	162	155
udział kobiet w liczbie bezrobotnych	66,8%	69,5%	70,8%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Nowym Mieście Lubawskim.

2. PRZEMOC W RODZINIE W ŚWIELE ŹRÓDEŁ ZASTANYCH

Podstawowe informacje dotyczące zjawiska przemocy w rodzinach zostały zebrane z instytucji i organów działających w gminie Kurzętnik. Dodatkowo uzupełniono je danymi pozyskanymi od instytucji, których działania obejmowały w latach 2016-2018 mieszkańców gminy.

2.1. PODMIOTY ŚWIADCZĄCE WSPARCIE W GMINIE

Zasobami umożliwiającymi przeciwdziałanie przemocy w rodzinie określa się instytucje i organizacje znajdujące się na terenie gminy lub obejmujące swoim zasięgiem działania jej mieszkańców, które prowadzą działalność na rzecz ofiar i sprawców przemocy.

Na terenie gminy Kurzętnik pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie świadczą: Urząd Gminy, Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, Punkt Konsultacyjny, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki ochrony zdrowia, oświatowe i parafie. Poniższa tabela zawiera dane adresowe tych jednostek.

Tabela 6. Podmioty świadczące wsparcie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie w gminie

lp.	nazwa podmiotu	adres
1.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	ul. Dworcowa 8 13-306 Kurzętnik
2.	Zespół Interdyscyplinarny	
3.		
4.		
5.	Punkt Konsultacyjny	
6.	Urząd Gminy	ul. Grunwaldzka 39 13-306 Kurzętnik
7.	Gminny Samodzielny Zakład Opieki Zdrowotnej	ul. Łąkowa 10 13-306 Kurzętnik
8.	Ośrodek Zdrowia w Tereszewie	Tereszewo 21A 13-306 Kurzętnik
9.	Przedszkole w Zespole Szkół im. Wł. Jagiełły	ul. Jagiełły 15 13-306 Kurzętnik
10.	Przedszkole Samorządowe w Tereszewie	Tereszewo 13-306 Kurzętnik

11.	Szkoła Podstawowa im. Kawalerów Orderu Uśmiechu w Tereszewie	Tereszewo 9A 13-306 Kurzętnik
12.	Szkoła Podstawowa im. Przyjaciół Ziemi w Marzęcicach	Marzęcice 13-306 Kurzętnik
13.	Szkoła Podstawowa im. Orła Białego w Brzoziu Lubawskim	Brzozie Lubawskie 43a 13-306 Kurzętnik
14.	Szkoła Podstawowa w Zespole Szkół im. Wł. Jagiełły w Kurzętniku	ul. Grunwaldzka 37 13-306 Kurzętnik
15.	Zespół Szkół Zawodowych w Kurzętniku	ul. Grunwaldzka 49 13-306 Kurzętnik
16.	Parafia p. w. Świętej Marii Magdaleny	ul. Kościelna 2 13-306 Kurzętnik
17.	Parafia p. w. Św. Antoniego	Tereszewo
18.	Parafia p. w. Św. Jana Chrzciciela	Brzozie Lubawskie
19.	Parafia p. w. Św. Jakuba Apostoła	Mikołajki

Dane Urzędu Gminy w Kurzętniku.

Urząd Gminy w ramach realizacji zadań własnych nałożonych na gminę odpowiada za zapewnienie środków i tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Wysokość środków finansowych przeznaczonych na ten obszar działań zatwierdza uchwałą Rada Gminy. Poniższe tabele przedstawiają dane dotyczące opłat z zezwoleń na sprzedaż alkoholu i wydatków na realizację programu profilaktyki i rozwiązywania problemu uzależnień oraz środków finansowych przeznaczonych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie Kurzętnik w latach 2016-2018.

Tabela 7. Opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu i wydatki na realizację programu profilaktyki i rozwiązywania problemu uzależnień w gminie w latach 2016-2018

rodzaj	wartość w zł		
	2016	2017	2018
opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu	116 199,04	113 493,12	113 386,08
wydatki na gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień	95 589,56	95 043,48	107 245,13

Dane Urzędu Gminy w Kurzętniku.

Środki z opłat z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w gminie w latach 2016-2018 najwyższy poziom osiągnęły w 2016 r. – 116 199,04 zł, w dwóch następnych latach osiągały podobną wartość. Z kolei wydatki na realizację gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w dwóch pierwszych latach analizowanego okresu miały zbliżoną wartość, a w 2018 r. znacznie zostały zwiększone.

Tabela 8. Środki finansowe przeznaczone w gminie w latach 2016-2018 na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie

przeznaczenie	wielkość nakładów (w zł) w poszczególnych latach		
	2016	2017	2018
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych	75 768,64	85 836,60	91 326,77
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów narkomanii	9 230,92	7 052,05	13 355,53
na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	10 590,00	2 154,83	2 562,83
razem	95 589,56	95 043,48	107 245,13

Dane Urzędu Gminy w Kurzętniku.

Środki przeznaczane w latach 2016-2018 na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie rosły systematycznie, najwyższy poziom osiągając w 2018 r. – 91 326,77 zł. Największe kwoty w latach 2016-2018 wydatkowano na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych, znacznie mniejsze na przeciwdziałanie narkomanii i przemocy w rodzinie.

Ważną funkcję w procesie przeciwdziałania przemocy w rodzinie pełni **Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**, która w ramach swoich zadań m.in. kontaktuje się z osobami z terenu gminy dotkniętymi przemocą w rodzinie, kieruje na terapię sprawców przemocy w rodzinie i składa w stosunku do sprawców przemocy w rodzinie zawiadomienia do prokuratury o popełnieniu przestępstwa, prowadzi rozmowy motywujące do podjęcia leczenia i terapii oraz zachęca członków rodziny do angażowania się w terapię rodzin, gdyż przemoc nie jest tylko problemem ze sprawcą, lecz stanowi o złożonych trudnościach wewnątrzrodzinnych. W latach 2016-2018 zaangażowanych w prace GKRPA było corocznie od 9 do 11 osób.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych kontaktowała się z 24 osobami dotkniętymi przemocą w 2016 r., z 20 osobami w 2017 r. oraz 26 w 2018 r. Na terapię dla sprawców przemocy w rodzinie w analizowanym okresie skierowano w sumie 13 osób. Wybrane dane porównawcze dotyczące działalności GKRPA w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9. Działalność GKPiRPA w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie w latach 2016-2018

zakres danych	2016	2017	2018
liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, z którymi kontaktowali się członkowie GKPiRPA	24	20	26
liczba sprawców przemocy w rodzinie, których GKPiRPA skierowała na terapię	5	3	5

Dane Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kurzętniku.

Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Kurzętnik przeprowadzała również rozmowy interwencyjno-motywujące z osobami nadużywającymi alkoholu. Do zadań Komisji należą także działania zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osób uzależnionych od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu. Dane w tym zakresie zestawiono w poniższej tabeli.

Tabela 10. Działalność GKPiRPA w latach 2016-2018 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w gminie

zakres danych	2016	2017	2018
liczba osób, z którymi GKPiRPA przeprowadziła rozmowy interwencyjno-motywujące w związku z nadużywaniem alkoholu	19	21	27
liczba osób uzależnionych od alkoholu, wobec których GKPiRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	16	7	18

Dane Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kurzętniku.

W latach 2016-2018 członkowie Komisji przeprowadzili w sumie 67 rozmów motywujących oraz skierowali do sądu 41 wniosków o zastosowanie leczenia odwykowego.

W celu skutecznego przeciwdziałania problemom uzależnień i przemocy w rodzinie oraz eliminowania ich niekorzystnego wpływu na społeczeństwo konieczne jest prowadzenie działań związanych z ich rozwiązywaniem, profilaktyką oraz integracją społeczną osób nimi dotkniętych.

Profilaktyczną działalność informacyjną i edukacyjną Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych podejmuje m.in. poprzez wspieranie, szczególnie wśród dzieci i młodzieży szkolnej, potrzeb w zakresie sportu i rekreacji, organizowanie konkursów, spektakli, imprez masowych i festynów propagujących zdrowy styl życia, finansowanie kampanii, programów i przedsięwzięć profilaktycznych, a także organizowanie i finansowanie szkoleń, jak również zakup materiałów edukacyjno-informacyjnych związanych z profilaktyką uzależnień (plakaty, broszury i ulotki).

**Wskaźniki realizacji zadań i działań w ramach Gminnego Programu Profilaktyki
I Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie
Kurzętnik w2018 roku:**

1. Liczba osób, które skorzystały z konsultacji indywidualnych u specjalistów w Punkcie Konsultacyjnym - konsultacje u psychologa: 26 osób (liczba godzin konsultacji łącznie -102).
2. Liczba osób, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy interwencyjno-motywacyjne: 27 osób spośród 36 zaproszonych na rozmowę (w tym 6 kobiet spośród 8 kobiet zaproszonych na rozmowę).
3. Liczba osób skierowanych na badanie przez biegłych ds. uzależnień: 19 osób (w tym 2 kobiety).
4. Liczba wniosków skierowanych do sądu w sprawie o zastosowanie przymusu leczenia z uzależnienia: 18 wniosków (w tym 2 dotyczące kobiet).
5. Liczba odbytych szkoleń (wyjazdowych bądź przeprowadzonych na miejscu): 9.
6. Liczba osób uczestniczących w szkoleniach oraz reprezentowana przez nie grupa zawodowa:
 - nauczyciele przeszkoleni z kolejnej części programu Szkoła dla Rodziców i Wychowawców — Rodzeństwo bez rywalizacji - 5 osób,
 - nauczyciele przeszkoleni z programu Spójrz Inaczej dla klas I-III - 14 osób,
 - nauczyciele przeszkoleni z programu Spójrz Inaczej dla klas IV-VIII - 13 osób,
 - nauczyciele biorący udział w konferencji w Darzłubiu - 13 osób,
 - asystenci rodziny - 2 osoby,
 - członkowie GKRPA - 8 osób,
 - członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych - 5 osób.
7. Liczba rodzin objętych interwencją z wykorzystaniem procedury „Niebieskiej Karty” - 52.
8. Liczba dzieci i młodzieży, rodziców i nauczycieli uczestniczących w szkolnych programach i działaniach profilaktycznych:
 - dzieci i młodzież objęci warsztatami profilaktycznymi - 683 osoby,
 - rodzice uczestniczący w szkoleniu Szkoła dla Rodziców i Wychowawców - 48 osób,
 - nauczyciele biorący udział w konferencji w Kurzętniku pt. „Dlaczego boimy się dzieci” -96 osób.

9. Liczba przeprowadzonych kampanii społecznych, konferencji i porad dot. problemów uzależnień i przemocy oraz odbytych imprez promujących zdrowy, trzeźwy tryb życia i budowanie relacji w rodzinie - 8:

- powiatowy konkurs savoir-vivre „Netykieta” dotyczący bezpieczeństwa w Internecie i odpowiedzialnego korzystania z mediów społecznościowych,
- konferencja „Rodzina - Dom - Ojczyzna” zorganizowana w ramach obchodów Gminnych Dni Rodziny w Żłobku w Kurzętniku,
- festyn rodzinny Wielka Biesiada u Jagiełły w Przedszkolu w Kurzętniku,
- Wędkarski Dzień Dziecka w Nielbarku,
- konferencja „Silniejszy broni słabszego” zorganizowana w ramach obchodów kampanii Biała Wstążka,
- spotkanie integracyjne dzieci i całych rodzin z okazji Mikołaja i turniej piłki nożnej „Strzel bramkę z Mikołajem”,
- spotkanie opłatkowe Zespołu Polityki Senioralnej Gminy Kurzętnik,
- działania edukacyjne na rzecz bezpieczeństwa pieszych, głównie dzieci.

10. Liczba skontrolowanych punktów sprzedaży napojów alkoholowych: 7.

Profesjonalne wsparcie świadczy funkcjonujący w gminie **Punkt Konsultacyjny dla osób uzależnionych i ich rodzin oraz dotkniętych przemocą** w Kurzętniku. Odgrywa istotną rolę nie tylko w zakresie wychowania w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi, ale także w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W ramach działalności Punktu wsparcie mogą otrzymać osoby doświadczające przemocy ze strony swoich uzależnionych od alkoholu partnerów. Działalność Punktu obejmuje:

- rozpoznanie problemu zgłaszanego przez klienta,
- motywowanie osób uzależnionych i członków ich rodzin do podjęcia terapii w placówkach leczenia uzależnienia od alkoholu oraz kierowanie do specjalistycznego leczenia,
- motywowanie osób pijących ryzykownie i szkodliwie do zmiany szkodliwego wzoru picia,
- udzielanie konsultacji osobom doświadczającym przemocy w rodzinie,
- motywowanie do uczestnictwa w oddziaływaniach adresowanych do osób stosujących przemoc,

- gromadzenie i przekazywanie aktualnych informacji na temat dostępnych miejsc specjalistycznej pomocy.

Punkt Konsultacyjny jest dostępny w dni robocze w godzinach pracy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, a w każdy poniedziałek także w godzinach popołudniowych. W Punkcie pracuje osoba przeszkolona w zakresie uzależnień i przemocy w rodzinie, odbywają się także dyżury psychologa. Z indywidualnych konsultacji u psychologa w wymiarze 102 godzin w 2018 roku skorzystało łącznie 26 osób (są to spotkania jednorazowe bądź cykliczne).

Działalność **Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie** ma na celu skupienie przedstawicieli wszystkich instytucji i służb z terenu gminy, których wspólne działania mogą kompleksowo przyczynić się do ograniczenia zjawiska przemocy w rodzinie i stworzenia systemu wsparcia dla osób i rodzin, gdzie występuje zjawisko przemocy. Zespół zajmuje się tworzeniem i realizowaniem planu pomocy rodzinie, współpracą ze wszystkimi instytucjami z terenu gminy zajmującymi się problemem przemocy, a ponadto powołuje grupy robocze, które podejmują pracę indywidualną z zagrożoną przemocą rodziną.

W skład Zespołu wchodzi zwykle przedstawiciele Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Policji, Oświaty, Ochrony Zdrowia i kuratorskiej służby sądowej.

Do głównych zadań Zespołu należy:

- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, mających na celu zapobieganie zjawisku,
- diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie,
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą,
- opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach,
- rozpowszechnienie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
- inicjonowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie,
- monitorowanie sytuacji rodzin, w których istnieje zagrożenie występowania przemocy, oraz rodzin, w których dochodzi do przemocy,
- prowadzenie dokumentacji, podejmowanie działań wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy.

Wybrane dane dotyczące działalności Zespołu Interdyscyplinarnego w Kurzętniku w latach 2016-2018 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 11. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie Kurzętnik w latach 2016-2018

zakres danych	2016	2017	2018
liczba członków Zespołu Interdyscyplinarnego	16	16	16
liczba spotkań ZI w ciągu roku	5	4	4
liczba spotkań grup roboczych ZI	161	116	175
liczba złożonych do ZI „Niebieskich Kart”	64	55	57
w tym sporządzonych przez Policję	59	47	48
w tym sporządzonych przez pracowników socjalnych	4	6	7
liczba zamkniętych „Niebieskich Kart”	56	37	42
liczba spraw toczących się w ZI z lat wcześniejszych	34	18	19
liczba spraw sądowych	5	7	2
zakończonych wyrokiem		2	0
zakończonych wyrokiem skazującym na osadzenie w zakładzie karnym	0	0	0
zakończonych wyrokiem w zawieszeniu		2	0
umorzonych		5	2

Dane Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie Kurzętnik.

W 2018 r. Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie Kurzętnik liczył 16 członków. W ciągu tego roku odbyły się 4 spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego oraz 175 spotkań grup roboczych, które realizowały zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy. Przedstawiciele Zespołu Interdyscyplinarnego wszczęli ogółem 57 procedur „Niebieskich Kart” wśród rodzin z gminy, w tym 48 zostało sporządzonych przez Policję i 7 przez pracowników socjalnych.

Ważną rolę w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie pełni przeprowadzająca interwencje domowe związane z tym zjawiskiem Policja. Teren gminy podlega pod **Komendę Powiatową Policji w Nowym Mieście Lubawskim**.

W 2018 r. na terenie gminy odnotowano 104 przestępstwa. Wśród nich dominowały: prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości (16), uchylanie się od obowiązku alimentacyjnego (13), kradzież (11), oszustwo (6), bójka lub pobicie (6), przestępstwo narkotykowe (5). Odnotowane także 3 przypadki znęcania się fizycznego i psychicznego.

Analizując strukturę wiekową sprawców przestępstw, należy stwierdzić, że najczęściej przestępstw dopuszczali się osoby w wieku 31-40 lat.

Wśród przestępstw popełnionych przez osoby nieletnie było zabójstwo oraz nakłanianie do usunięcia ciąży.

Policja, podejmując czynności wobec rodziny, w której występuje przemoc, ma za zadanie:

- udzielić osobie pokrzywdzonej niezbędnej pomocy, w tym udzielić pierwszej pomocy, a w razie potrzeby zorganizować pomoc medyczną;
- podjąć w razie potrzeby inne niezbędne czynności zapewniające ochronę życia, zdrowia i mienia osób dotkniętych przemocą, a wobec sprawcy przemocy zastosować odpowiednie procedury, np. użycie środków przymusu bezpośredniego czy zatrzymanie (agresywny sprawca);
- przeprowadzić ze sprawcą rozmowę, w szczególności o odpowiedzialności karnej za znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, oraz wezwać sprawcę do zachowania zgodnego z prawem i zasadami współżycia społecznego;
- przeprowadzić na miejscu zdarzenia czynności w niezbędnym zakresie, w granicach koniecznych do zabezpieczenia śladów i dowodów przestępstwa;
- podjąć działania mające na celu zapobieganie zagrożeniom mogącym występować w rodzinie, a w szczególności systematycznie składać wizyty sprawdzające stan bezpieczeństwa osoby dotkniętej przemocą, w zależności od potrzeb określonych przez zespół interdyscyplinarny lub grupę roboczą;
- obligatoryjnie wdrożyć procedurę „Niebieskiej Karty” i poinformować, gdzie można uzyskać profesjonalną, bezpłatną pomoc.

Z analizy danych przedstawionych przez Komendę Powiatową Policji w Nowym Mieście Lubawskim wynika, że w 2018 r. stwierdzono 45 faktów przemocy na terenie gminy. Wśród osób doświadczonych przemocą w rodzinie zdecydowanie przeważały kobiety. Funkcjonariusze stwierdzili też przypadki stosowania przemocy wobec mężczyzn i nieletnich. Ustalono, że w analizowanym czasie sprawcami przemocy byli przede wszystkim mężczyźni, niejednokrotnie pozostający pod wpływem alkoholu. Dane w tym zakresie z lat 2016-2018 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 12. Dane Komendy Powiatowej Policji w Nowym Mieście Lubawskim dotyczące przemocy w rodzinie na terenie gminy Kurzętnik w latach 2016-2018

zakres danych	2016	2017	2018
liczba stwierdzonych faktów przemocy	59	45	45
liczba zastosowanych procedur „Niebieska Karta” – sporządzonych formularzy	59	45	45
liczba osób doświadczonych przemocą w rodzinie	68	46	57
w tym kobiety	50	33	44
w tym mężczyźni	10	10	2
w tym nieletni	8	3	11
w tym osoby starsze	6	10	10
liczba sprawców przemocy w rodzinie	59	45	45
w tym kobiety	2	2	1
w tym mężczyźni	56	43	44
w tym nieletni	1	0	0
liczba sprawców przemocy w rodzinie pod wpływem alkoholu	43	36	33
w tym kobiety	1	2	1
w tym mężczyźni	41	34	32
w tym nieletni	1	0	0

Dane Komendy Powiatowej Policji w Nowym Mieście Lubawskim.

W ramach szeroko rozumianej profilaktyki przedstawiciele Policji uczestniczą w spotkaniach z dziećmi i młodzieżą, prowadzą pogadanki i prelekcje profilaktyczne, organizują zebrania z mieszkańcami dotyczące bezpieczeństwa w gminie, dokonują sprawdzania oraz obserwacji miejsc szczególnie niebezpiecznych, a także biorą czynny udział w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego oraz Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Przemoc w rodzinie jest problemem, którego nie determinuje ani kontekst regionalny ani społeczny, dotyka on ludzi niezależnie od ich statusu i miejsca zamieszkania. Istotne jest więc dążenie do wypracowania uniwersalnego standardu wsparcia osób doświadczających przemocy (dzieci, dorosłych i osób starszych), adekwatnego do potrzeb i warunków miejscowych.

Pomocy osobom doświadczającym przemocy domowej udziela także **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kurzętniku** będący instytucją powołaną do wspierania mieszkańców w przezwyciężaniu trudności życiowych, których nie są oni w stanie pokonać samodzielnie, wykorzystując własne zasoby i możliwości. Należą do nich osoby i rodziny doświadczające przemocy, zarówno ofiary, jak i sprawcy.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej udzielał mieszkańcom informacji o możliwości uzyskania pomocy, wypłacał świadczenia finansowe, wskazywał adresy instytucji

wspierających, prowadził pracę socjalną w rodzinie dotkniętej przemocą oraz podejmował działania we współpracy z innymi instytucjami i organizacjami działającymi w tym obszarze.

W 2018 r. GOPS do realizacji swoich zadań zatrudniał 2 osoby w kadrze kierowniczej oraz 6 pracowników socjalnych. Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie w latach 2016-2018, zmniejszała się (z 899 w 2016 r. do 721 w 2018 r.). Malą także liczba osób w rodzinach objętych pomocą GOPS-u oraz liczba rodzin.. Poniżej zamieszczono dane liczbowe dotyczące beneficjentów objętych przez GOPS wsparciem z zakresu pomocy społecznej w latach 2016-2018.

Tabela 13. Beneficjenci systemu pomocy społecznej w gminie objęci wsparciem GOPS-u w latach 2016-2018

liczba beneficjentów	2016	2017	2018
liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	899	808	721
liczba rodzin	455	423	378
liczba osób w rodzinach	1 508	1 378	1 220

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kurzętniku.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kurzętniku, wykonując zadania pomocy społecznej w gminie, udzielał rodzinom z gminy wsparcia m.in. z powodu przemocy domowej, jak również alkoholizmu lub narkomanii, które niejednokrotnie przyczyniają się do jej wystąpienia. Liczba rodzin, którym w latach 2017-2018 udzielano wsparcia z powodu alkoholizmu lub narkomanii, była wyższa niż w 2016 roku i utrzymywała się na tym samym poziomie. Liczba osób, którą decyzją przyznano świadczenia, była natomiast prawie taka sama w trzech kolejnych latach. Dane zestawiono w tabeli poniżej.

Tabela 14. Beneficjenci systemu pomocy społecznej w gminie objęci wsparciem GOPS-u z powodu przemocy w rodzinie, alkoholizmu lub narkomanii w latach 2016-2018

rok	liczba osób, którym decyzją administracyjną przyznano świadczenie		liczba rodzin		liczba osób w rodzinach	
	przemoc w rodzinie	alkoholizm lub narkomania	przemoc w rodzinie	alkoholizm lub narkomania	przemoc w rodzinie	alkoholizm lub narkomania
2016	12	39	4	24	18	61
2017	12	39	7	30	35	68
2018	10	38	7	30	24	70

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kurzętniku.

W wykonywaniu zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy i ochrony ofiar przemocy w rodzinie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej współdziała z różnymi podmiotami, m.in. z organami wykonawczymi gminy, innymi jednostkami organizacyjnymi, ochroną zdrowia, Policją, kuratorami sądowymi oraz instytucjami i organizacjami zajmującymi się pomocą społeczną.

Podstawowym zadaniem pracowników socjalnych Ośrodka jest przeprowadzenie wywiadu środowiskowego, mającego na celu zebranie informacji i ustalenie diagnozy dotyczącej zjawiska przemocy, jej form, powtarzalności, nasilenia, sposobów reagowania poszczególnych członków rodziny na przemoc oraz uruchomienie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy, który ustala plan pomocy rodzinie i podejmuje się jego realizacji. Nie zawsze można jednak przeprowadzić wywiad środowiskowy przed zaistnieniem poważnego zdarzenia wywołującego znaczny kryzys w rodzinie, gdyż przemoc pozostaje nadal tematem wstydliwym.

Informacje o podejrzeniu stosowania przemocy może zgłosić do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej każdy, kto ma podejrzenie, iż w rodzinie dochodzi do przemocy. Każde zgłoszenie jest sprawdzane i wyjaśniane przez pracowników socjalnych. Jeżeli zgłoszenie okaże się bezpodstawne, rozpatrywane są ewentualne przyczyny innych trudności, które mogły wpłynąć na postrzeganie rodziny jako doświadczającej przemocy (niezaradność życiowa, niepełnosprawność, choroby członków rodziny, np.: zaburzenia psychiczne, zaburzenia zachowania i inne). W przypadku potwierdzenia występowania przemocy domowej rodzina jest obejmowana szerszym systemem monitoringu, wsparcia i pomocy przez działające lokalnie instytucje gminne, a jeżeli zachodzi taka potrzeba, również powiatowe. Przykładem uruchomienia szerszego systemu pomocy rodzinom doświadczającym przemocy jest zwołanie Zespołu Interdyscyplinarnego.

Mieszkańcy gminy Kurzętnik mają zapewnioną opiekę medyczną w Gminnym Samodzielnym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Kurzętniku oraz w Ośrodku Zdrowia w Tereszewie. Na terenie gminy działają 3 apteki, prowadzonych jest 5 prywatnych praktyk lekarskich.

Lekarz, w związku z wystąpieniem przemocy, ma obowiązek na prośbę poszkodowanego dokonać oceny obrażeń oraz wystawić stosowne zaświadczenie wykazujące uszkodzenia somatyczne i objawy psychiczne, będące efektem doświadczenia przemocy. Jeżeli zachodzi taka potrzeba, udziela pomocy medycznej i kieruje na

odpowiednie leczenie pacjenta, który doznał uszczerbku na zdrowiu. Każdorazowo przy zgłoszeniu się osoby doświadczającej przemocy domowej lekarz informuje o możliwościach szukania pomocy i wskazuje właściwe instytucje.

2.2. PODMIOTY SPOZA GMINY WSPIERAJĄCE MIESZKAŃCÓW GMINY

Mieszkańcy gminy Kurzętnik objęci są wsparciem instytucji i organizacji działających poza gminą w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Wykaz tych jednostek przedstawia poniższa tabela.

Tabela 15. Jednostki wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie spoza gminy

lp.	nazwa jednostki	adres
1.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	ul. Grunwaldzka 3 13-300 Nowe Miasto Lubawskie
2.	Powiatowe Centrum Rozwoju Edukacji	ul. 3 Maja 25 13-300 Nowe Miasto Lubawskie
3.	Komenda Powiatowa Policji	ul. Grunwaldzka 6 13-300 Nowe Miasto Lubawskie
4.	Sąd Rejonowy i Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej	ul. Grunwaldzka 28 13-300 Nowe Miasto Lubawskie
5.	Przychodnia Terapii Uzależnień i Współuzależnienia	ul. Grunwaldzka 3 13-300 Nowe Miasto Lubawskie

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kurzętniku.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Mieście Lubawskim jest jednostką powiatową, obejmującą zasięgiem działania mieszkańców gminy. Do działań prowadzonych przez tę jednostkę należy m.in. realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie, sporządzanie „Niebieskich Kart”, doradztwo oraz pomoc specjalistyczna – psychologiczna i prawna. W 2018 r. 2 osoby z terenu gminy korzystały ze wsparcia oferowanego w ramach działalności PCPR-u – uczestniczyły one w realizowanych przez PCPR programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Istotną rolę w zapewnieniu pomocy psychologicznej i diagnozowaniu problemów młodszych mieszkańców gminy odgrywa **Powiatowe Centrum Rozwoju Edukacji w Nowym Mieście Lubawskim Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna**. Uczniowie mogą tu korzystać z usług specjalistów – m.in. psychologa, pedagoga, terapeuty oraz logopedy. Placówka oferuje dzieciom i młodzieży różne formy wsparcia, m.in.: indywidualne lub grupowe zajęcia

terapeutyczne, grupy wsparcia, prowadzenie mediacji, interwencje kryzysowe, porady i konsultacje, realizuje zadania m.in. poprzez: konsultację, diagnozę, terapię, doradztwo, wydawanie opinii i orzeczeń, a także przez działalność profilaktyczną i informacyjną. Ogółem z pomocy Centrum w minionym roku szkolnym skorzystało 175 uczniów i 75 rodziców. Dane dotyczące wsparcia udzielonego przez PCRE mieszkańcom gminy Kurzętnik w roku szkolnym 2018-2019 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 16. Wsparcie dla osób z terenu gminy Kurzętnik udzielone przez Powiatowe Centrum Rozwoju Edukacji

forma pomocy	liczba osób z terenu gminy Kurzętnik objętych pomocą
Terapia Logopedyczna (usprawnienie funkcji komunikacyjnej poprzez stopniowe korygowanie zakłóceń występujących podczas porozumiewania się).	13 uczniów
Terapia Pedagogiczna (dla uczniów z trudnościami w czytaniu, pisaniu oraz uczniów ze specyficznymi trudnościami w nauce)	2 uczniów
Terapia Glottodydaktyczna (przygotowanie uczniów do podjęcia nauki czytania, pisania oraz doskonalenia umiejętności w zakresie płynnego czytania ze zrozumieniem)	7 uczniów
Terapia Psychologiczna (problemy emocjonalne, zaburzenia nastroju - głównie zaburzenia lękowe i depresyjne, samookaleczenia, tendencje samobójcze, trudności wychowawcze).	3 uczniów
Terapia EEG Biofeedback (ogólne polepszenie funkcjonowania intelektualnego, dostarczanie energii do wydajnego funkcjonowania, polepszenie koncentracji, doskonalenie umiejętności komunikacyjnych, kształtowanie postawy ciała, koordynacji ruchowej, orientacji przestrzennej przez zmysł równowagi, poprawa stanów emocjonalnych, redukcja stresu, rozwój kreatywności, wzrost pewności siebie, pobudzenie motywacji, niwelacja stanów lękowych oraz zwiększenie samokontroli emocjonalnej)	1 uczeń
Zajęcia Socjoterapeutyczna (adresowane są przede wszystkim do dzieci i młodzieży nie radzącej sobie z własnymi emocjami, mającej problemy z kontrolą zachowania, zamkniętej w sobie lub przejawiającej inne kłopotliwe zachowania)	2 uczniów
„Szkola dla Rodziców” (zwiększenie kompetencji wychowawczych rodzica).	2 rodziców
Zajęcia Warsztatowe - Rozwijanie kompetencji społecznych - Edukacja związana z korzystaniem ze środków multimedialnych, Internetu	50 uczniów
Zajęcia Warsztatowe - Wyznaczanie granic dziecku	70 rodziców
Opinie	54

Orzeczenia	37
Obserwacja ucznia na terenie szkoły (trudności wychowawcze, trudności w nauce)	5 uczniów
Grupa Wsparcia dla Rodziców dzieci Z Autyzmem i Zespołem Aspergera	2 rodziców
Spotkanie konsultacyjne w sprawie Indywidualizowana ścieżka rocznego obowiązkowego przygotowania przedszkolnego	1 uczeń, 1 rodzic

Dane Powiatowego Centrum Rozwoju Edukacji w Nowym Mieście Lubawskim.

Z pomocy **NZOZ O.T.U i W. Dorota Joanna Reguła Przychodnia Terapii Uzależnień i Współuzależnienia** w Nowym Mieście Lubawskim, prowadzącej terapię indywidualną, terapię grupową oraz zapewniającej konsultacje lekarza psychiatry skorzystało 39 osób uzależnionych i 16 osób współuzależnionych z terenu gminy Kurzętnik.

Przemoc w rodzinie nie jest jasno i konkretnie nazwana w przepisach prawnych, dlatego istotne są okoliczności czynu, ich powtarzalność oraz skutki, jakie wywołuje, zarówno w rodzinie, jak i w szerszej społeczności. Sprawca może podlegać sankcjom wynikającym z przepisów kodeksu cywilnego, kodeksu karnego, kodeksu drogowego i innych przepisów właściwych dla indywidualnie postrzeganego przypadku przemocy. Sprawy sporne dla mieszkańców gminy Kurzętnik rozstrzyga **Sąd Rejonowy w Nowym Mieście Lubawskim**.

Zgodnie z ustawą z dnia 27 lipca 2001 r. o **kuratorach sądowych**, kurator sądowy jest organem wykonawczym sądu i realizuje zadania o charakterze wychowawczo-resocjalizacyjnym, diagnostycznym, profilaktycznym i kontrolnym, związane z wykonywaniem orzeczeń sądu. Działania pomocowe realizowane przez kuratorów mają charakter niematerialny i dotyczą umożliwienia właściwego wykonywania władzy rodzicielskiej. Teren gminy jest objęty działalnością **Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Nowym Mieście Lubawskim**. Z nadesłanej informacji wynika, iż w 2018 r. wobec mieszkańców gminy Kurzętnik w pionie rodzinnym i dla nieletnich nadzorem kuratora objętych było 5 osób nieletnich, 7 osób uzależnionych od alkoholu i 14 (10 spraw), którym ograniczono władzę rodzicielską. W pionie kurateli dla dorosłych dozorem kuratora objętych było 6 osób.

Wśród innych możliwości uzyskania pomocy w związku z przemocą w rodzinie lub innych traumatycznych przeżyć wywołujących kryzys w rodzinie warto wymienić możliwość odbycia rozmowy telefonicznej. Kontakt telefoniczny pozwala osobie szukającej wsparcia na zapewnienie anonimowości oraz nie zmusza do bezpośredniego spotkania z pracownikiem instytucji, co może dla wielu osób być krępujące. Poniżej zamieszczono

tabelę z wybranymi telefonami, pod którymi można uzyskać wsparcie psychologiczne, porady oraz zostać pokierowanym do właściwych instytucji.

Tabela 17. Numery telefonów, pod którymi można uzyskać wsparcie i porady

lp.	instytucja	nr telefonu
1.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kurzętniku	56-474-80-50
2.	Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie	
3.	Punkt Konsultacyjny dla osób i rodzin z problemami uzależnień	
4.	Komenda Powiatowa Policji w Nowym Mieście Lubawskim	DYŻURNY: – 56-474-42-00, POLICYJNY TELEFON ZAUFANIA: – 56-474-42-22
5.	Gminny Samodzielny Zakład Opieki Zdrowotnej w Kurzętniku	56 474 89 70 512 755 010
6.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Mieście Lubawskim	56 474-31-96
7.	Powiatowe Centrum Rozwoju Edukacji w Nowym Mieście Lubawskim Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	56 47 260 38
8.	Katolicki Ośrodek Psychologiczno-Pastoralny „Cyrenejczyk”	662-059-798
9.	STOP – telefon Centrum Praw Kobiet dla kobiet dotkniętych przemocą i dyskryminacją	22 621 35 37
10.	Ogólnopolskie pogotowie dla ofiar przemocy w rodzinie „Niebieska Linia”	801 120 002
11.	Anonimowa Policyjna Linia Specjalna	800 120 148
12.	Dziecięcy Telefon Zaufania Rzecznika Praw Dziecka	800 12 12 12
13.	Telefoniczna Pierwsza Pomoc Psychologiczna	22 425 98 48
14.	Telefoniczna Poradnia dla Osób w Kryzysie Emocjonalnym	116 123
15.	Telefon Zaufania dla Dzieci i Młodzieży	116 111
16.	Młodzieżowy [i nie tylko] Telefon Zaufania	22 192 88
17.	Pomarańczowa Linia – system pomocy rodzicom, których dzieci upijają się	800 140 068
18.	Antydepresyjny Telefon Zaufania Centrum ITAKA	22 654 40 41

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kurzętniku oraz opracowanie własne.

3. WSPÓŁPRACA KOŚCIOŁÓW W ZAKRESIE EDUKACJI NA TEMAT PRZEMOCY W RODZINIE I WSPIERANIA RODZIN W KRYZYSIE

Wsparcie rodzin w kryzysie, kształtowanie wzorca rodziny oraz właściwej komunikacji w rodzinie leży w sferze zainteresowań Kościoła rzymskokatolickiego, dla którego

umacnianie rodziny jest jednym z podstawowych zadań. Parafie znajdujące się w gminie Kurzętnik należą do diecezji toruńskiej.

W diecezji funkcjonuje **Katolicki Ośrodek Psychologiczno-Pastoralny „Cyrenejczyk”** – Parafia pw. Miłosierdzia Bożego i św. s. Faustyny w Toruniu, ul. św. Faustyny 7, 87-100 Toruń, tel. 662-059-798, e-mail: poradnia@diecezja.torun.pl – którego podstawowym zadaniem jest kształtowanie osoby ludzkiej i świadczenie pomocy w oparciu o zintegrowaną koncepcję człowieka uwzględniającą wymiary: biologiczny, psychiczny, społeczny i duchowy.

Ośrodek jest otwarty na każdego, kto przyjdzie i poprosi o pomoc. W sposób szczególny oferta Ośrodka jest kierowana do ludzi, którzy znaleźli się w trudnej sytuacji życiowej: stres, nerwica, depresja, stany lękowe, utrata osoby bliskiej, choroba, kryzysy małżeńskie i rodzinne, problemy wychowawcze, nałogi itd. Ośrodek pomaga również w przygotowaniu osób dorosłych do sakramentu małżeństwa.

Zarząd Ośrodka tworzą: ks. prałat Stanisław Majewski – dyrektor oraz członkowie odpowiedzialni za poszczególne działy Ośrodka: Bartłomiej Brzozowski, Ewa Nowodworska, Róża Mackiewicz, Bożena Sobczyk.

Działy Ośrodka: Poradnia rodzinna i małżeńska; Ośrodek poradnictwa i pomocy psychologiczno-pedagogicznej; Ośrodek pomocy osobom uzależnionym i współuzależnionym; Ośrodek duchowości chrześcijańskiej i kierownictwa duchowego, Poradnia prawna; Poradnia zawodowa.

Na terenie gminy Kurzętnik w 2018 r. funkcjonowały 4 parafie Kościoła rzymskokatolickiego. Dane na ich temat przedstawia poniższa tabela.

Tabela 18. Parafie rzymskokatolickie w gminie w 2018 r.

lp.	nazwa parafii	adres
1.	Parafia Rzymskokatolicka p.w. Świętego Jana Chrzciciela w Brzoziu Lubawskim	Brzozie Lubawskie 62 13-306 Kurzętnik
2.	Parafia Rzymskokatolicka p.w. Świętej Marii Magdaleny w Kurzętniku	ul. Kościelna 2 13-306 Kurzętnik
3.	Parafia Rzymskokatolicka p.w. Świętego Jakuba Apostoła w Mikołajkach	Mikołajki 6 13-306 Kurzętnik
4.	Parafia Rzymskokatolicka p.w. Świętego Antoniego Padewskiego w Tereszewie	Tereszewo 17 13-306 Kurzętnik

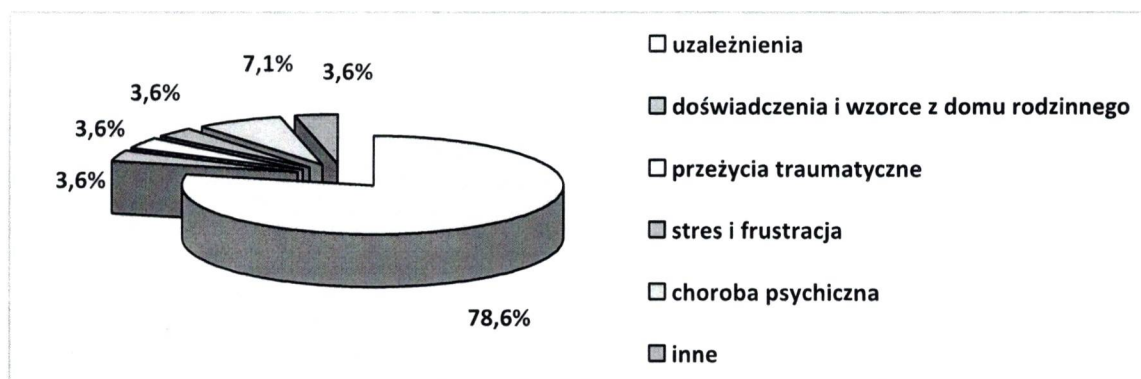
Dane Urzędu Gminy w Kurzętniku.

4. BADANIA ANKIETOWE DOTYCZĄCE PRZEMOCY

4.1. BADANIA W ŚRODOWISKU LOKALNYM

W ramach diagnozy problemu przemocy w rodzinie w gminie Kurzętnik zostały przeprowadzone badania ankietowe wśród osób mających wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej oraz mieszkańców gminy. Do analizy przedłożono w sumie 28 wypełnionych anonimowo ankiet. W pierwszej kolejności zapytano przedstawicieli środowiska lokalnego, jakie są najczęstsze przyczyny stosowania przemocy w rodzinie. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 3. Jaka jest wg Pani/Pana najczęstsza przyczyna stosowania przemocy w rodzinie?

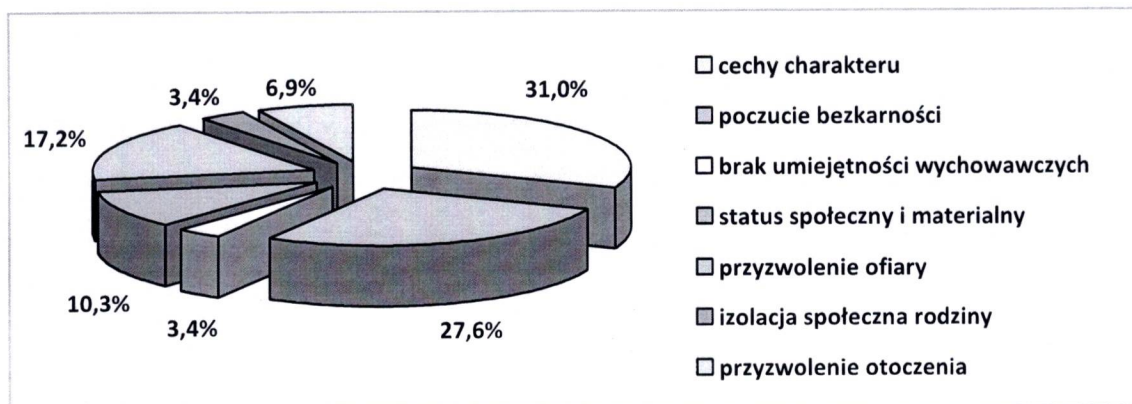

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W opinii ankietowanych najczęstszą przyczyną stosowania przemocy w rodzinie były uzależnienia (78,6%). W dalszej kolejności wymieniano chorobę psychiczną (7,1%), doświadczenia i wzorce wyniesione z domu rodzinnego, stres i frustrację oraz przeżycia traumatyczne (po 3,6%). Tyle samo ankietowanych wskazało na inną przyczynę, jaką według nich jest egoizm.

W kolejnym pytaniu ankietowani identyfikowali czynniki, które mogą mieć wpływ na postępowanie sprawców przemocy w rodzinie. Najczęściej wskazywanymi przez badanych czynnikami mogącymi mieć wpływ na postępowanie sprawców przemocy w rodzinie były: cechy charakteru (31,0%), poczucie bezkarności (27,6%), a także przyzwolenie ofiary (17,2%), status społeczny i materialny (10,3%) oraz przyzwolenie otoczenia (6,9%). Wymieniono także brak umiejętności wychowawczych oraz izolację społeczną rodziny (po 3,4%). Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

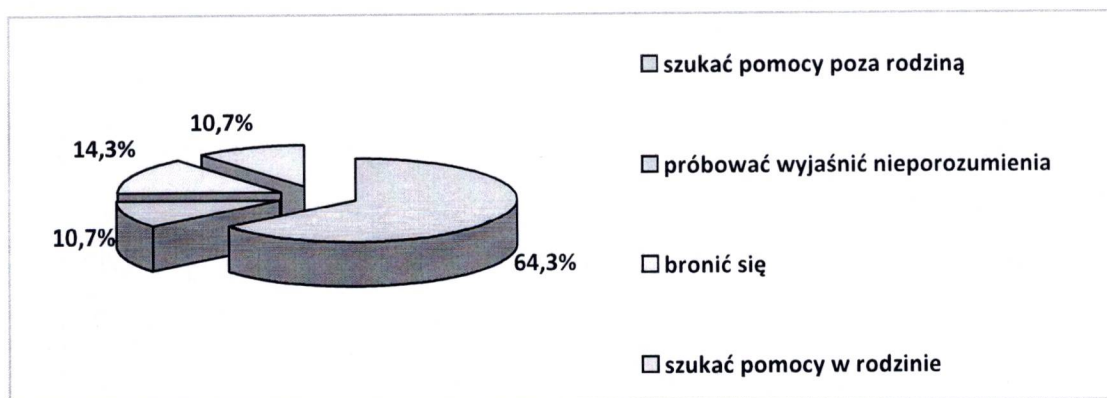
Wykres 4. Jakiego Pana/Pani zdaniem czynniki mogą mieć wpływ na postępowanie sprawców przemocy w rodzinie?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W ankiecie zawarto także pytanie, jak powinna zachowywać się ofiara przemocy w rodzinie. Wykres zamieszczony poniżej pokazuje, jakie odpowiedzi najczęściej wybierali uczestnicy badania.

Wykres 5. Jak Pani/Pana zdaniem powinna zachowywać się ofiara przemocy w rodzinie?

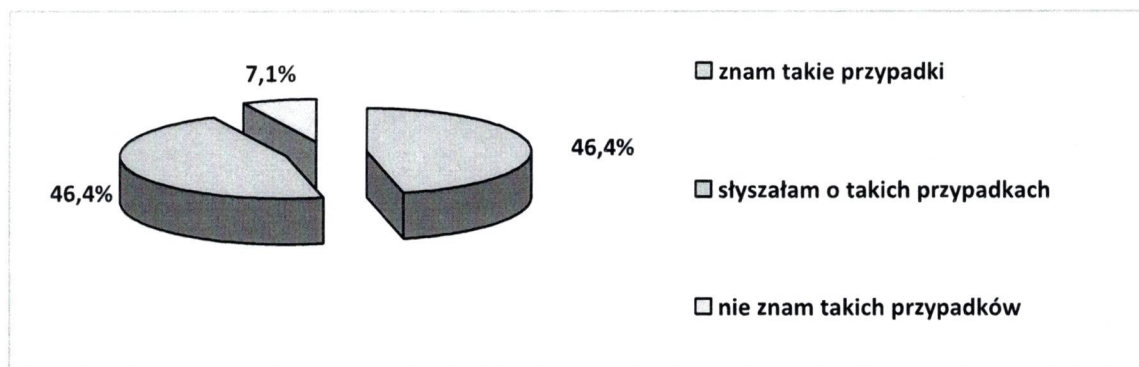

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Według najliczniejszej grupy ankietowanych ofiary przemocy powinny przede wszystkim szukać pomocy poza rodziną (64,3%), według innych bronić się (14,3%), a w dalszej kolejności próbować wyjaśnić nieporozumienia i szukać pomocy w rodzinie (po 10,7%).

Uczestników badania sondowano również w kwestii znajomości przypadków występowania przemocy w rodzinie w gminie. Na podstawie wypowiedzi respondentów można stwierdzić, iż przypadki występowania przemocy w rodzinie w gminie zna bądź o nich słyszało ponad 92,8% ankietowanych. Rozkład odpowiedzi ilustruje kolejny wykres.

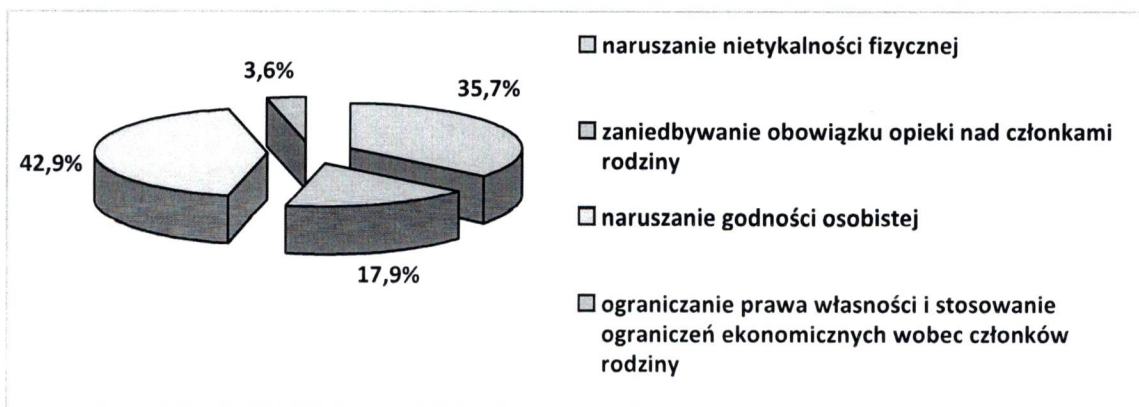
Wykres 6. Czy zna Pani/Pan przypadki występowania przemocy w rodzinie na terenie gminy lub o nich słyszała/słyszał?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Kolejna kwestia poruszona w ankiecie dotyczyła form przemocy w rodzinie, które, zdaniem badanych, najczęściej występują w gminie. Uczestnicy ankiety wskazywali w szczególności na naruszanie godności osobistej i naruszanie nietykalności fizycznej oraz zaniedbywanie obowiązku opieki nad członkami rodziny. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

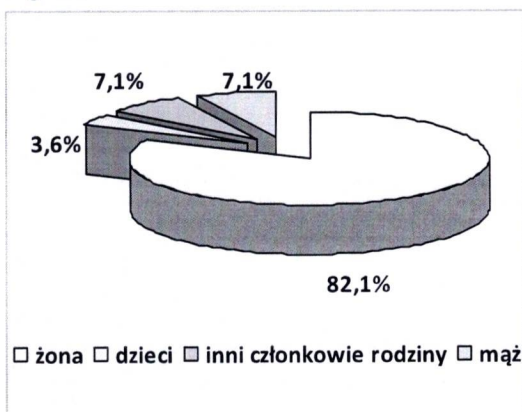
Wykres 7. Jakie formy przemocy wg Pani/Pana wiedzy występują najczęściej w rodzinach zamieszkałych w gminie?

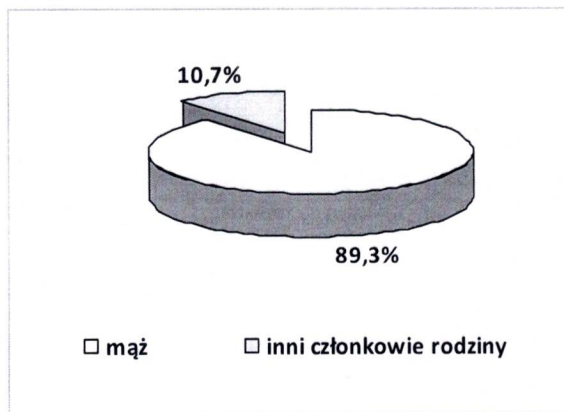
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W kolejnych pytaniach poproszono respondentów ankiety o wskazanie ofiar i sprawców przemocy w rodzinie. Poniższe wykresy ilustrują rozkład uzyskanych odpowiedzi.

Wykres 8. Kto wg Pani/Pana wiedzy jest najczęściej ofiarą przemocy w rodzinie w gminie?

Wykres 9. Kto wg Pani/Pana wiedzy jest najczęściej sprawcą przemocy w rodzinie w gminie?

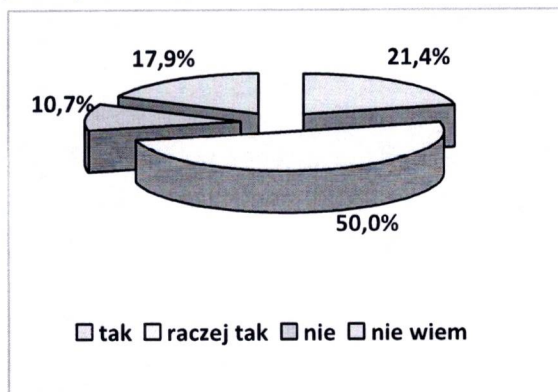

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

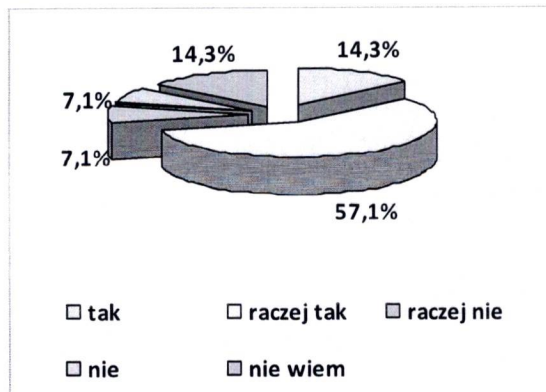
Zdecydowana większość uczestników badania ankietowego wyraziła opinię, że ofiarami przemocy w rodzinie padają najczęściej żony i inni członkowie rodziny oraz mężowie. Jeśli zaś chodzi o wskazanie sprawcy przemocy w rodzinie, to zdecydowana większość badanych uznała, że tą osobą zwykle jest mąż. Na podstawie powyższych danych rysuje się dość modelowy obraz przemocy w rodzinie: sprawcą przemocy jest mąż, a ofiarą w zdecydowanej większości żona.

Odpowiadając na kolejne pytania, uczestnicy badania oceniali ofertę pomocy świadczonej ofiarom przemocy w rodzinie oraz działania podejmowane wobec sprawców przemocy w rodzinie. Poniższe wykresy ilustrują rozkład uzyskanych odpowiedzi.

Wykres 10. Czy wg Pani/Pana wiedzy realizowana w gminie oferta pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie jest wystarczająca?

Wykres 11. Czy wg Pani/Pana wiedzy podejmowane w gminie działania wobec sprawców przemocy w rodzinie są wystarczające?

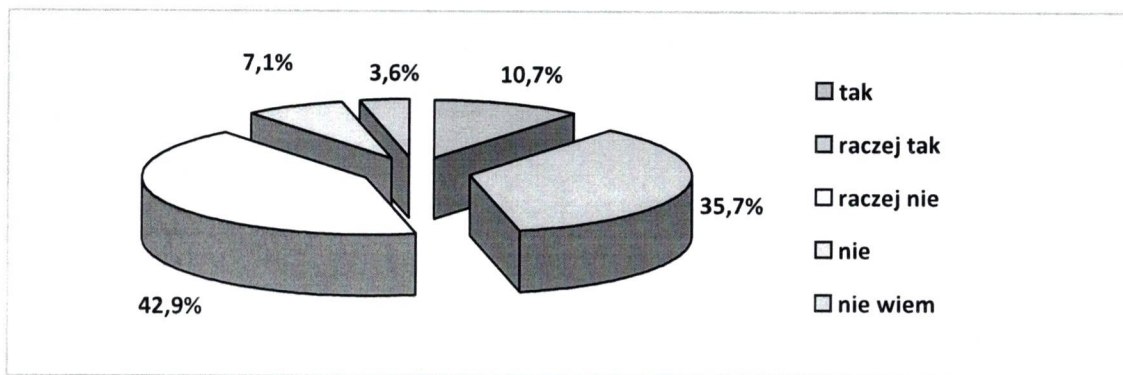

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Według 71,4% respondentów oferta wsparcia udzielanego ofiarom przemocy jest wystarczająca lub raczej wystarczająca. Przeciwnego zdania było 10,7% badanych. Stanowiska w tej sprawie nie sprecyzowało blisko 18% pytanym. Także w przypadku oceny działań podejmowanych wobec sprawców przemocy w rodzinie przeważały opinie pozytywne; ponad 71% badanych odpowiedziało, że działania te są wystarczające lub raczej wystarczające. Odminną opinię wyraziło 14,2% respondentów. Zdania w tej sprawie nie przedstawiło ponad 14% ankietowanych.

Respondentów zapytano także, czy przemoc w rodzinie postrzegają jako duży problem społeczny. Rozkład odpowiedzi ilustruje kolejny wykres.

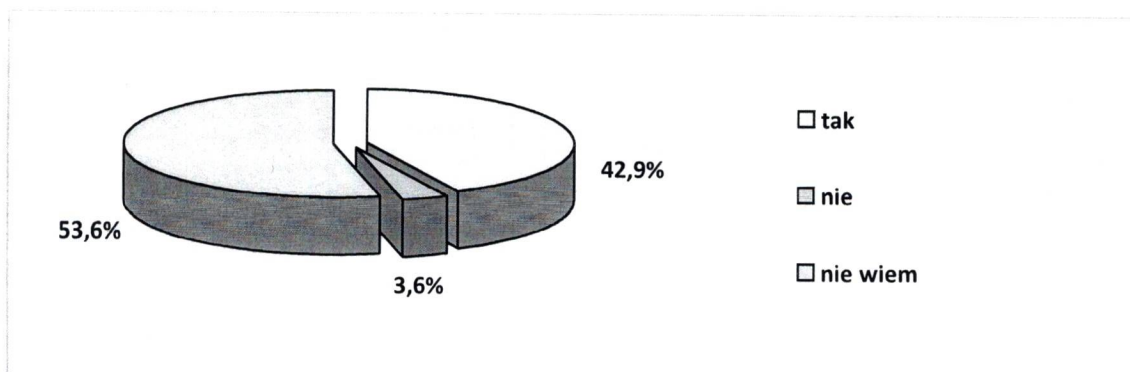
Wykres 12. Czy postrzega Pani/Pan przemoc w rodzinie jako istotny problem na terenie gminy?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Połowa respondentów stwierdziła, że przemoc w rodzinie nie jest lub raczej nie jest ważnym problemem społecznym na terenie gminy. Nieco mniej liczni wyrazili zdanie przeciwne. Trudności z odpowiedzią na to pytanie miało ponad 3% badanych. Uczestnicy badania mieli też trudności z odpowiedzią na pytanie o ryzyko nasilenia się problemu przemocy w rodzinie na terenie gminy, co ilustruje wykres zamieszczony poniżej.

Wykres 13. Czy Pani/Pana zdaniem istnieje ryzyko nasilenia się problemu przemocy w rodzinie na terenie gminy?

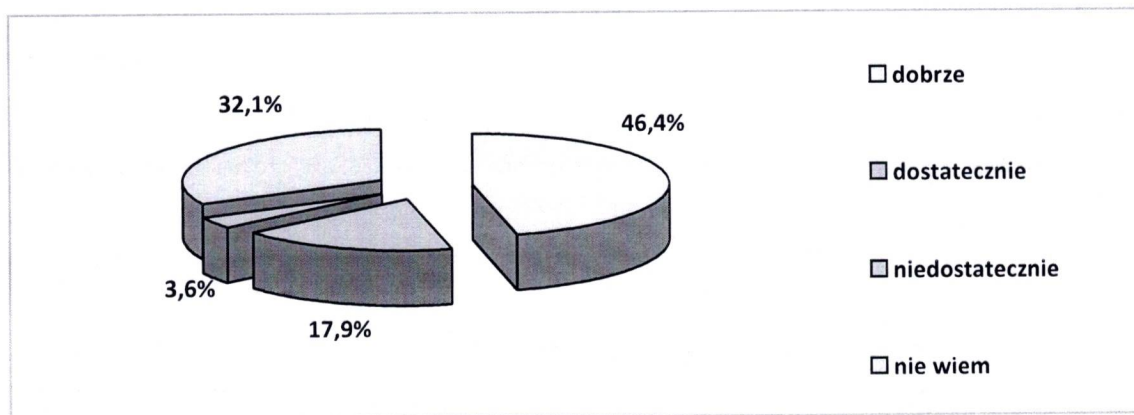

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Najwięcej (53,6%) respondentów wybrało odpowiedź „nie wiem”. Według 42,9% badanych przemoc w rodzinie może się nasilać, a ponad 3% było przeciwnego zdania.

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające badanym ocenić działania profilaktyczne podejmowane w gminie w związku z problemem przemocy w rodzinie. Uzyskane opinie ilustruje poniższy wykres.

Wykres 14. Jak Pani/Pan ocenia prowadzone w gminie działania profilaktyczne związane z problemem przemocy w rodzinie?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Podejmowane w gminie działania profilaktyczne dotyczące problemu przemocy w rodzinie zostały ocenione na ogół pozytywnie, aczkolwiek ponad 3% badanych miało odmienne zdanie, a 32,1% miało problem z odpowiedzią na to pytanie.

Uczestników badania poproszono także o wskazanie działań, jakie należałoby podjąć w gminie w celu przeciwdziałania zjawisku przemocy w rodzinie. Ankietowani szczególnie nacisk położyli na zintensyfikowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych adresowanych zarówno do dzieci i młodzieży, jak i do dorosłych, realizowanie programów korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy oraz monitorowanie funkcjonowania rodzin, w których takie problemy miały miejsce. Podkreślano także konieczność zapewnienia bezpieczeństwa ofiarom przemocy, prowadzenia kampanii informacyjnych o dostępnych formach pomocy oraz organizowania szkoleń na temat przeciwdziałania i walki z uzależnieniami. Dostrzeżono również potrzebę zapewnienia konsultacji psychologicznej dla sprawców i ofiar przemocy. Za równie ważne uznano skuteczne odseparowanie sprawców od ofiar przemocy oraz zwiększenie kar dla sprawców przemocy w rodzinie.

4.2. BADANIA W ŚRODOWISKU SZKOLNYM

Informacje, które pomogły zdiagnozować środowisko szkolne i rodzinne uczniów pod kątem występowania zachowań i zjawisk patologicznych uzyskano, poddając analizie

ankiety wypełnione w pięciu placówkach oświatowych funkcjonujących na terenie gminy: Zespole Szkół im. Wł. Jagiełły w Kurzętniku, Szkole Podstawowej im. Przyjaciół Ziemi w Marzęcicach, Szkole Podstawowej im. Kawalerów Orderu Uśmiechu w Tereszewie, Szkole Podstawowej im. Orła Białego w Brzoziu Lubawskim oraz Zespole Szkół Zawodowych w Kurzętniku.

Do szkół biorących udział w badaniu ankietowym uczęszczało w roku szkolnym 2019/2020 ogółem 2 019 uczniów i wychowanków. Zatrudniano tam 199 nauczycieli.

Uczniowie wszystkich szkół mogli skorzystać z pomocy pedagoga, 4 placówki oferowały pomoc doradcy zawodowego, 3 pomoc logopedy, a 2 opiekę pielęgniarki. Żadna z placówek nie zatrudniała psychologa. 4 szkoły zapewniały opiekę w ramach zajęć świetlicowych. Poniżej zamieszczono tabelę przedstawiającą dane dotyczące ujawnionych w szkołach na terenie gminy przypadków zachowań negatywnych i zjawisk patologicznych.

Tabela 19. Przypadki negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych ujawnionych w społeczności uczniowskiej w gminie w roku szkolnym 2018/2019

rodzaj negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych	występowanie		
	liczba placówek, w których stwierdzono	liczba ujawnionych przypadków	liczba placówek, w których nie stwierdzono
palenie papierosów	4	75	1
sięganie po alkohol	1	40	4
sięganie po narkotyki	1	3	4
niszczenie mienia szkolnego	2	7	3
kradzieże na terenie szkoły	2	2	3
dyskryminacja w grupie rówieśniczej	2	19	3
udział w grupach negatywnych	0	0	5
agresja i przemoc w grupie rówieśniczej	5	14	0
autoagresja	3	9	2
ucieczki z domu	1	1	4
przestępczość ujawniona	0	0	5
przypadki wymagające nadzoru kuratora sądowego	4	15	1

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach oświatowych gminy.

Do najczęściej obserwowanych wśród uczniów zachowań negatywnych należały: palenie papierosów, sięganie po alkohol, dyskryminacja w grupie rówieśniczej, przypadki wymagające nadzoru kuratora sądowego oraz agresja i przemoc w grupie rówieśniczej. Przedstawiciele 2 badanych placówek zauważyli wzrost negatywnych zachowań i zjawisk

patologicznych w ciągu ostatnich trzech lat. Ankietowani kolejnych 2 szkół byli przeciwnego zdania, natomiast przedstawiciel 1 placówki nie potrafił wypowiedzieć się w tej kwestii.

Ankietowani przedstawiciele placówek oświatowych wskazywali również najczęstsze problemy rodzin w pytaniu zamkniętym, gdzie należało wskazać liczbę ujawnionych przypadków danego zjawiska. Pozyskane dane liczbowe zestawiono w tabeli poniżej.

Tabela 20. Przypadki patologicznych zachowań i dysfunkcji stwierdzonych w środowisku rodzinnym uczniów w roku szkolnym 2018/2019

rodzaj zjawiska	występowanie	
	liczba ujawnionych przypadków	nie stwierdzono (liczba placówek)
bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	15	0
zaniedbanie	3	3
przemoc w rodzinie	10	1
uzależnienia (alkoholizm, narkomania)	10	3
wykorzystywanie seksualne dzieci	2	4

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach oświatowych gminy.

W środowisku rodzinnym uczniów stwierdzono 15 przypadków bezzadności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, po 10 przypadków uzależnień oraz przemocy w rodzinie, 3 przypadki zaniedbań dzieci przez dom rodzinny oraz 2 przypadki wykorzystywania seksualnego dzieci. W odczuciu ankietowanych z 3 placówek w ostatnich trzech latach liczba przypadków dysfunkcji i zjawisk patologicznych w rodzinach uczniów nie wzrosła, natomiast przedstawiciele 2 szkół zauważyli ich wzrost.

Działania profilaktyczne adresowane do uczniów, podejmowane na terenie szkoły

W ankietowanych placówkach podejmowane były różnorodne działania profilaktyczne odnoszące się w szczególności do zjawiska agresji i przemocy wśród uczniów. Najczęściej wymieniano: warsztaty, zajęcia grupowe i indywidualne oraz konsultacje z pedagogiem, spotkania i pogadanki prowadzone przez specjalistów, pomoc psychologów, spotkania w ramach godzin wychowawczych z policjantami, jak również współpracę z instytucjami wspomagającymi działalność opiekuńczo-wychowawczą szkoły, w tym z Policją, Sądem, GOPS-em itp. Organizowano także akcje: „Dzień bez Przemocy”, „Biała Wstążka”. Szkoły realizują własne corocznie przygotowywane programy profilaktyczne oraz korzystają z już istniejących. Uczniowie brali udział m.in. w programach: „Spójrz inaczej”,

„Spójrz inaczej na agresję”, których celem była integracja zespołów klasowych oraz wzmocnienie postaw i zachowań społecznie pożądanych.

Działania skierowane do rodziców uczniów podejmowane przez szkoły

Szkoły podejmują różnorodne działania skierowane do rodziców uczniów. Wśród nich są m.in.: konsultacje i porady indywidualne oraz kierowanie do specjalistów, pogadanki i programy profilaktyczne (np. „Szkoła dla rodziców”), organizowane są spotkania z wychowawcami, pedagogiem, psychologiem, a także przedstawicielami różnych instytucji (m.in. Policji) w celu podnoszenia kompetencji rodziców w zakresie profilaktyki uzależnień i przemocy w rodzinie. Prowadzona jest też pedagogizacja rodziców.

Pomoc oferowana przez szkołę uczniom z rodzin ubogich

Szkoła zapewnia uczniom z rodzin ubogich wszechstronne wsparcie, m.in. pomoc materialną, także w formie dożywiania (np. organizowanie okazjonalnych lub cyklicznych przedsięwziętych zbiórek charytatywnych przez szkolne Koło PCK oraz Caritas przy współpracy z PCK w Nowym Mieście Lubawskim). Prowadzone są porady i konsultacje, udzielane są informacje na temat możliwości uzyskania pomocy, a także oferowany jest udział w zajęciach wyrównawczych oraz rozwijających.

Pomoc uczniom z rodzin niewydolnych wychowawczo, dotkniętych problemami uzależnień, jaką oferuje szkoła

Placówki oświatowe zapewniają opiekę pedagoga oraz nauczycieli i wychowawców, ułatwiają kontakt z psychologiem i innymi specjalistami. Prowadzone są porady i konsultacje oraz dodatkowe zajęcia wyrównawcze. W razie potrzeby szkoła monitoruje sytuację rodzinną oraz pośredniczy w nawiązaniu kontaktu, bądź kieruje ucznia pod opiekę wyspecjalizowanych instytucji pomocowych.

Pomoc uczniom z rodzin dotkniętych problemem przemocy, jaką oferuje szkoła

W ramach działań szkoły na rzecz uczniów z rodzin dotkniętych problemami przemocy ankietowani wymienili m.in. monitorowanie sytuacji rodzinnej, diagnozowanie problemów i obejmowanie pomocą psychologiczno-pedagogiczną (terapia, porady i kierowanie do specjalistów), rozmowy indywidualne, dodatkowe zajęcia edukacyjno-kulturalno-sportowe, zajęcia profilaktyczne z zakresu uzależnień i przemocy, pomoc wychowawców i nauczycieli, wsparcie emocjonalne i edukacyjne, a także stałą współpracę z kuratorami sądowymi i społecznymi.

Współpraca szkół z Policją i innymi instytucjami lub organizacjami w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

W placówkach oświatowych organizowane są spotkania w formie indywidualnej z przedstawicielami instytucji oraz rodziców uczniów, w rodzinach których występuje przemoc lub zagrożenie jej wystąpienia. Odbývają się też wykłady, instruktaże i pogadanki z pedagogiem, psychologiem oraz przedstawicielami Policji. Uczniowie, a często także rodzice i nauczyciele, mają okazję poznać wiele aspektów dotyczących zjawiska przemocy oraz uzależnień, jak konsekwencje zdrowotne, rodzinne, społeczne i obyczajowe. W ramach współpracy z instytucjami (Policja, Sąd Rejonowy, GOPS, PCPR) następuje wymiana informacji, realizowane są różnorodne przedsięwzięcia profilaktyczne, uświadamiające i informacyjne, prowadzona jest pedagogizacja rodziców. Nauczyciele uczestniczą w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego oraz w grupach roboczych.

Działania konieczne dla pełniejszego rozpoznania problemów rodzin uczniów w zakresie dysfunkcji, uzależnień i przemocy w rodzinie

Przedstawiciele placówek oświatowych zwrócili uwagę na potrzebę szkolenia nauczycieli i wychowawców w zakresie rozpoznawania, diagnozowania i monitorowania problemów uczniów i rodzin, jak również podejmowania działań zaradczych. Pomocne byłyby także lepsze, profesjonalne arkusze ankiet dla uczniów i rodziców.

Ważne są też częste kontakty z rodzicami i opiekunami, rozmowy indywidualne, prelekcje oraz umożliwianie uczniom i rodzicom lepszego dostępu do specjalistów (m.in. psycholog, psychiatra, pracownicy poradni terapii uzależnień, radca prawny dla rodzin, w których występuje przemoc). Za nie mniej istotne uznano zacieśnianie współpracy oraz wymianę informacji pomiędzy szkołą a GOPS-em, Sądem Rodzinnym i Policją, aby dokładnie i szybko rozpoznać problemy i odpowiednio zareagować.

4.3. BADANIA W ŚRODOWISKU DZIECI I MŁODZIEŻY SZKOLNEJ

W badaniu skierowanym do grupy dzieci i młodzieży szkolnej wzięło udział 20 uczniów ze szkoły podstawowej i 20 ze szkoły ponadpodstawowej z terenu gminy. Wśród uczniów szkoły podstawowej 50% stanowiły kobiety, a ankietowani uczniowie byli w wieku 13-14 lat. Wśród ankietowanych uczniów szkoły ponadpodstawowej 95% to kobiety. Respondenci byli w wieku od 18 do 20 lat.

SZKOŁA PODSTAWOWA

W badaniu ankietowym uczniowie mieli za zadanie wybrać zachowania, które ich zdaniem są przejawem przemocy. Uzyskane wyniki zestawiono w poniższej tabeli.

„Spójrz inaczej na agresję”, których celem była integracja zespołów klasowych oraz wzmocnienie postaw i zachowań społecznie pożądanych.

Działania skierowane do rodziców uczniów podejmowane przez szkoły

Szkoły podejmują różnorodne działania skierowane do rodziców uczniów. Wśród nich są m.in.: konsultacje i porady indywidualne oraz kierowanie do specjalistów, pogadanki i programy profilaktyczne (np. „Szkoła dla rodziców”), organizowane są spotkania z wychowawcami, pedagogiem, psychologiem, a także przedstawicielami różnych instytucji (m.in. Policji) w celu podnoszenia kompetencji rodziców w zakresie profilaktyki uzależnień i przemocy w rodzinie. Prowadzona jest też pedagogizacja rodziców.

Pomoc oferowana przez szkołę uczniom z rodzin ubogich

Szkoła zapewnia uczniom z rodzin ubogich wszechstronne wsparcie, m.in. pomoc materialną, także w formie dożywiania (np. organizowanie okazjonalnych lub cyklicznych przedsięwziętych zbiórek charytatywnych przez szkolne Koło PCK oraz Caritas przy współpracy z PCK w Nowym Mieście Lubawskim). Prowadzone są porady i konsultacje, udzielane są informacje na temat możliwości uzyskania pomocy, a także oferowany jest udział w zajęciach wyrównawczych oraz rozwijających.

Pomoc uczniom z rodzin niewydolnych wychowawczo, dotkniętych problemami uzależnień, jaką oferuje szkoła

Placówki oświatowe zapewniają opiekę pedagoga oraz nauczycieli i wychowawców, ułatwiają kontakt z psychologiem i innymi specjalistami. Prowadzone są porady i konsultacje oraz dodatkowe zajęcia wyrównawcze. W razie potrzeby szkoła monitoruje sytuację rodzinną oraz pośredniczy w nawiązaniu kontaktu, bądź kieruje ucznia pod opiekę wyspecjalizowanych instytucji pomocowych.

Pomoc uczniom z rodzin dotkniętych problemem przemocy, jaką oferuje szkoła

W ramach działań szkoły na rzecz uczniów z rodzin dotkniętych problemami przemocy ankietowani wymienili m.in. monitorowanie sytuacji rodzinnej, diagnozowanie problemów i obejmowanie pomocą psychologiczno-pedagogiczną (terapia, porady i kierowanie do specjalistów), rozmowy indywidualne, dodatkowe zajęcia edukacyjno-kulturalno-sportowe, zajęcia profilaktyczne z zakresu uzależnień i przemocy, pomoc wychowawców i nauczycieli, wsparcie emocjonalne i edukacyjne, a także stałą współpracę z kuratorami sądowymi i społecznymi.

Współpraca szkół z Policją i innymi instytucjami lub organizacjami w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

W placówkach oświatowych organizowane są spotkania w formie indywidualnej z przedstawicielami instytucji oraz rodziców uczniów, w rodzinach których występuje przemoc lub zagrożenie jej wystąpienia. Odbývają się też wykłady, instruktaże i pogadanki z pedagogiem, psychologiem oraz przedstawicielami Policji. Uczniowie, a często także rodzice i nauczyciele, mają okazję poznać wiele aspektów dotyczących zjawiska przemocy oraz uzależnień, jak konsekwencje zdrowotne, rodzinne, społeczne i obyczajowe. W ramach współpracy z instytucjami (Policja, Sąd Rejonowy, GOPS, PCPR) następuje wymiana informacji, realizowane są różnorodne przedsięwzięcia profilaktyczne, uświadamiające i informacyjne, prowadzona jest pedagogizacja rodziców. Nauczyciele uczestniczą w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego oraz w grupach roboczych.

Działania konieczne dla pełniejszego rozpoznania problemów rodzin uczniów w zakresie dysfunkcji, uzależnień i przemocy w rodzinie

Przedstawiciele placówek oświatowych zwrócili uwagę na potrzebę szkolenia nauczycieli i wychowawców w zakresie rozpoznawania, diagnozowania i monitorowania problemów uczniów i rodzin, jak również podejmowania działań zaradczych. Pomocne byłyby także lepsze, profesjonalne arkusze ankiet dla uczniów i rodziców.

Ważne są też częste kontakty z rodzicami i opiekunami, rozmowy indywidualne, prelekcje oraz umożliwianie uczniom i rodzicom lepszego dostępu do specjalistów (m.in. psycholog, psychiatra, pracownicy poradni terapii uzależnień, radca prawny dla rodzin, w których występuje przemoc). Za nie mniej istotne uznano zacieśnianie współpracy oraz wymianę informacji pomiędzy szkołą a GOPS-em, Sądem Rodzinnym i Policją, aby dokładnie i szybko rozpoznać problemy i odpowiednio zareagować.

4.3. BADANIA W ŚRODOWISKU DZIECI I MŁODZIEŻY SZKOLNEJ

W badaniu skierowanym do grupy dzieci i młodzieży szkolnej wzięło udział 20 uczniów ze szkoły podstawowej i 20 ze szkoły ponadpodstawowej z terenu gminy. Wśród uczniów szkoły podstawowej 50% stanowiły kobiety, a ankietowani uczniowie byli w wieku 13-14 lat. Wśród ankietowanych uczniów szkoły ponadpodstawowej 95% to kobiety. Respondenci byli w wieku od 18 do 20 lat.

SZKOŁA PODSTAWOWA

W badaniu ankietowym uczniowie mieli za zadanie wybrać zachowania, które ich zdaniem są przejawem przemocy. Uzyskane wyniki zestawiono w poniższej tabeli.

Tabela 21. Rodzaje zachowań przemocowych w opinii uczniów szkoły podstawowej

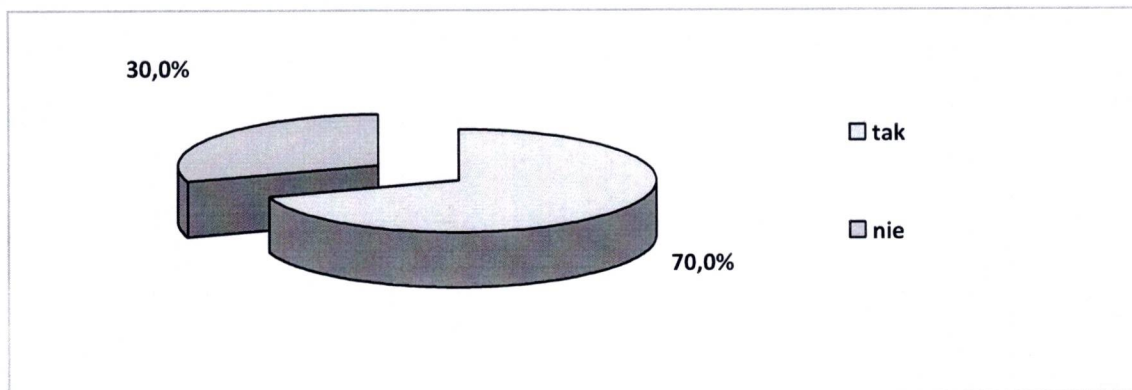
rodzaj zachowań	liczba wskazań	odsetek wskazań %
popychanie	2	10
uderzanie	17	85
kopanie	13	65
duszenie	19	95
szarpanie	11	55
przypalanie ciała	14	70
policzkowanie	9	45
szantaż	14	70
ośmieszanie	12	60
grożenie	13	65
nadmierna krytyka	5	25
szkalowanie w Internecie	12	60
nękanie sms-ami	13	65

Dane z badania ankietowego wśród uczniów szkoły podstawowej.

Żadne z 13 możliwych do wyboru zachowań przemocowych nie zostało wskazane przez wszystkich ankietowanych uczniów. Najliczniejszy odsetek wskazań dotyczył duszenia (95% badanych) i uderzania (85%), a najmniejszy popychania (10%). Wśród najliczniej wskazanych zachowań, które uczniowie uznali za przejaw przemocy, znalazły się jeszcze: przypalanie ciała i szantaż (po 70%) oraz kopanie, grożenie i nękania sms-ami (po 65%). Uczniowie szkoły podstawowej uznali, iż zaproponowany katalog zachowań przemocowych jest pełny, bowiem, mając taką możliwość, nikt nie wskazał innych.

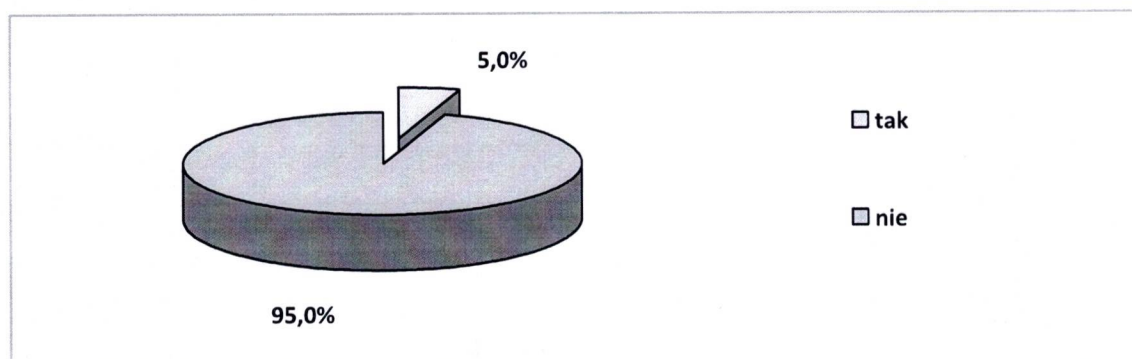
Uczestnicy badania odnieśli się następnie do kwestii doświadczania przemocy ze strony rówieśników. Większość z nich odpowiedziała na to pytanie twierdząco. 30% uczniów przyznało, że nie doświadczyło przemocy ze strony rówieśników. Inaczej wyglądał rozkład wskazań na pytanie o doświadczanie przemocy w rodzinie. Tylko jedna osoba zakresliła odpowiedź twierdzącą. Poniższe wykresy ilustrują rozkład odpowiedzi na pytania o doznawanie przemocy ze strony rówieśników i w swojej rodzinie.

Wykres 15. Czy doznałeś/doznałaś kiedykolwiek jakiegokolwiek formy przemocy ze strony rówieśników?

Dane z badania ankietowego wśród uczniów szkoły podstawowej.

Wykres 16. Czy doznałeś/doznałaś kiedykolwiek jakiegokolwiek formy przemocy w swojej rodzinie?

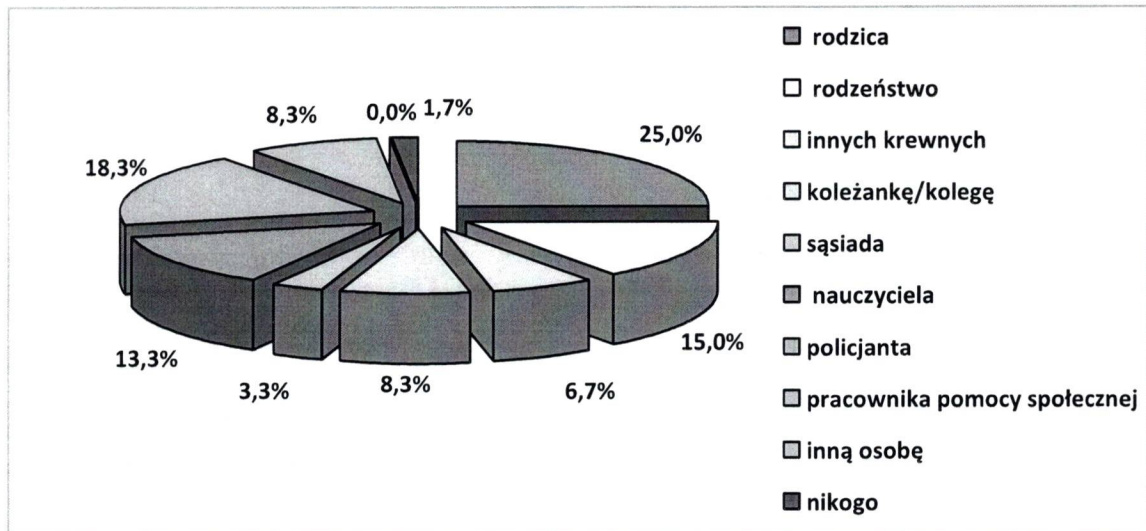
Dane z badania ankietowego wśród uczniów szkoły podstawowej.

W następnym pytaniu sondowano uczniów, czy słyszeli o przypadkach przemocy w rodzinach swoich znajomych. Większość z nich (60%) nie ma wiedzy o występowaniu przemocy w domach osób im znanych. Jednocześnie 40% respondentów zadeklarowało, że słyszało o przypadkach przemocy w domach osób z ich otoczenia.

Na pytanie: „Czy uważasz, że będąc świadkiem lub ofiarą przemocy lub przemocy w rodzinie, należy kogoś o tym poinformować?”, zdecydowana większość (90%) odpowiedziała twierdząco.

Uczestnicy badania zadeklarowali, że najczęściej swoją wiedzę o przemocy podzieliliby się z rodzicem, policjantem, rodzeństwem i nauczycielem. W dalszej kolejności wymieniono koleżanki i kolegów oraz pracowników pomocy społecznej. Rozkład odpowiedzi w tym zakresie ilustruje poniższy wykres.

Wykres 17. Kogo byś poinformowała/poinformował, gdybyś doznała/doznał przemocy w rodzinie lub była/był świadkiem przemocy w rodzinie?

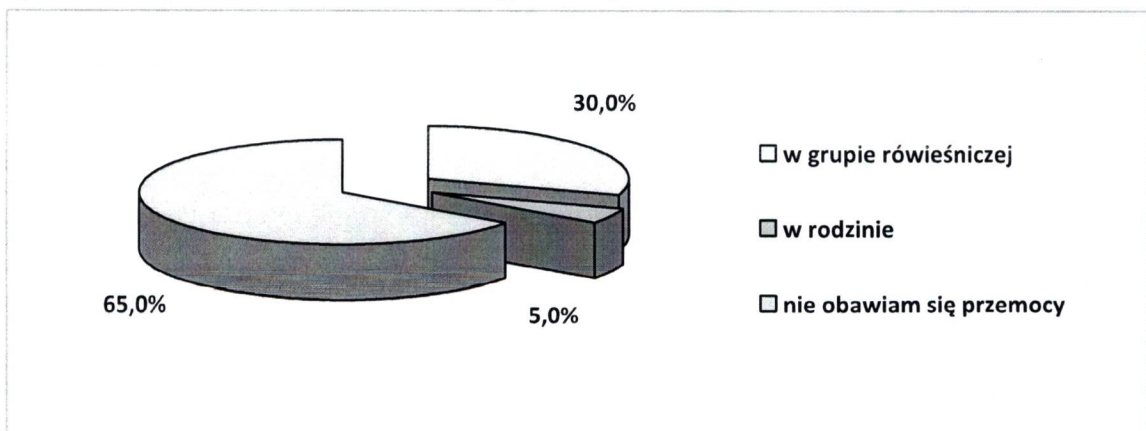
Dane z badania ankietowego wśród uczniów szkoły podstawowej.

Na pytanie: „Czy uważasz, że należy prowadzić akcje i kampanie informacyjne na temat przemocy w rodzinie?”, zdecydowana większość (75%) badanych odpowiedziała twierdząco. Jednocześnie ponad 25% ankietowanych uważa prowadzenie takich działań za bezzasadne.

Kolejna kwestia dotyczyła uczestnictwa uczniów w zajęciach poświęconych problemom przemocy w rodzinie. Udział w takich zajęciach potwierdziło zaledwie 15% badanych. Pozostali ankietowani twierdzili, że nigdy nie uczestniczyli w tego typu zajęciach.

W odpowiedzi na pytanie dotyczące obaw o możliwość doświadczenia przemocy większość badanych (65%) zadeklarowała, że nie ma takich obaw. Rozkład odpowiedzi w tym zakresie ilustruje poniższy wykres.

Wykres 18. W jakim otoczeniu obawiasz się przemocy?

Dane z badania ankietowego wśród uczniów szkoły podstawowej.

Wśród uczniów obawiających się przemocy, najwięcej ankietowanych (30%) wskazało na przemoc rówieśniczą, a jedna osoba ujawniła, że obawia się przemocy w rodzinie.

SZKOŁA PONADPODSTAWOWA

Uczniowie szkoły ponadpodstawowej odpowiadali na takie same pytania jak uczniowie szkoły podstawowej. W tabeli poniżej prezentujemy rozkład uzyskanych wskazań odnoszących się do wyboru zachowań, które zdaniem respondentów są przejawem przemocy.

Tabela 22. Rodzaje zachowań przemocowych w opinii uczniów szkoły ponadpodstawowej

rodzaj zachowań	liczba wskazań	odsetek wskazań %
popychanie	18	90
uderzanie	19	95
kopanie	19	95
duszenie	18	90
szarpanie	18	90
przypalanie ciała	17	85
policzkowanie	18	90
szantaż	17	85
ośmieszanie	15	75
grożenie	18	90
nadmierna krytyka	15	75
szkalowanie w Internecie	16	80
nękanie sms-ami	15	75

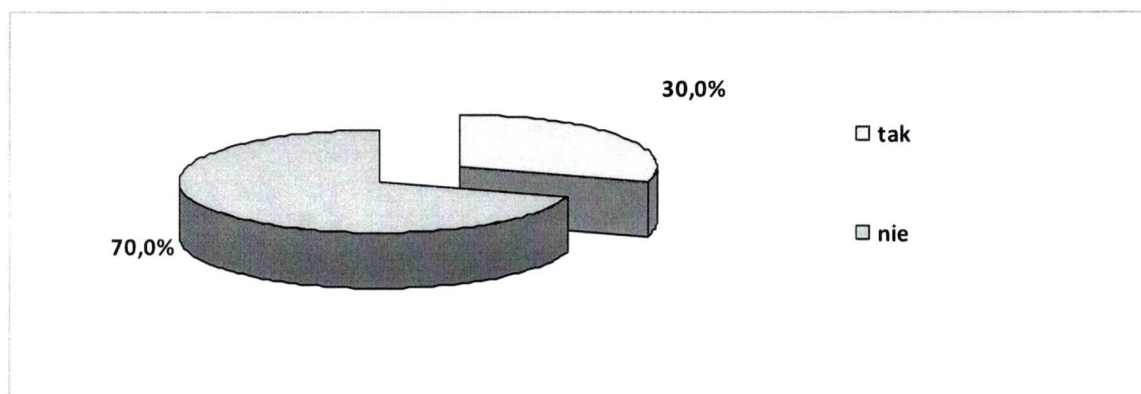
Dane z badania ankietowego wśród uczniów szkoły ponadpodstawowej.

W grupie uczniów szkoły podstawowej wszystkie z 13 możliwych do wyboru zachowań przemocowych zostały wskazane. Najliczniejszy odsetek wskazań dotyczył uderzania i kopania (95% badanych), a najmniej ośmieszania i nękania sms-ami (75%). Uczniowie szkoły ponadpodstawowej uznali, iż zaproponowany katalog zachowań przemocowych jest pełny, bowiem nikt nie wskazał innych.

Uczestnicy badania odnieśli się następnie do kwestii doświadczania przemocy ze strony rówieśników. Większość z nich odpowiedziała na to pytanie przecząco (70%), 30%

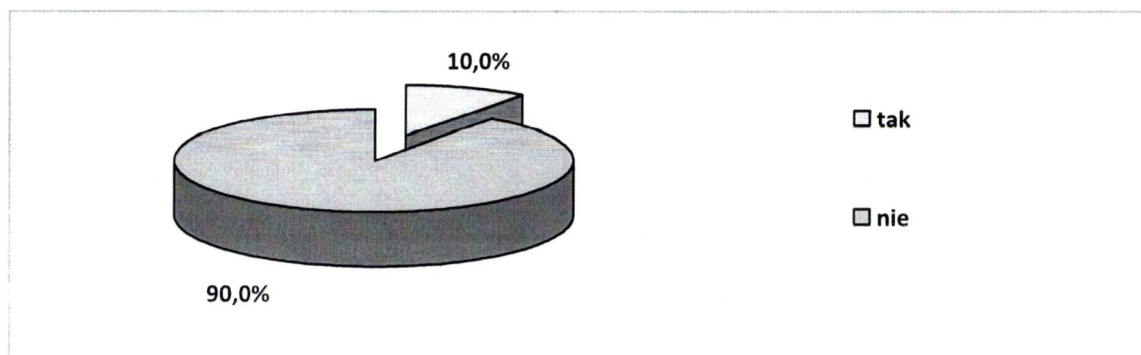
uczniów przyznało, że doświadczyło przemocy ze strony rówieśników. Podobnie wyglądał rozkład wskazań na pytanie o doświadczanie przemocy w rodzinie. Tylko dwie osoby (10%) określiły odpowiedź twierdzącą. Poniższe wykresy ilustrują rozkład odpowiedzi na pytania o doznawanie przemocy ze strony rówieśników i w swojej rodzinie.

Wykres 19. Czy doznałaś/doznałeś kiedykolwiek jakiegokolwiek formy przemocy ze strony rówieśników?

Dane z badania ankietowego wśród uczniów szkoły ponadpodstawowej.

Wykres 20. Czy doznałaś/doznałeś kiedykolwiek jakiegokolwiek formy przemocy w swojej rodzinie?

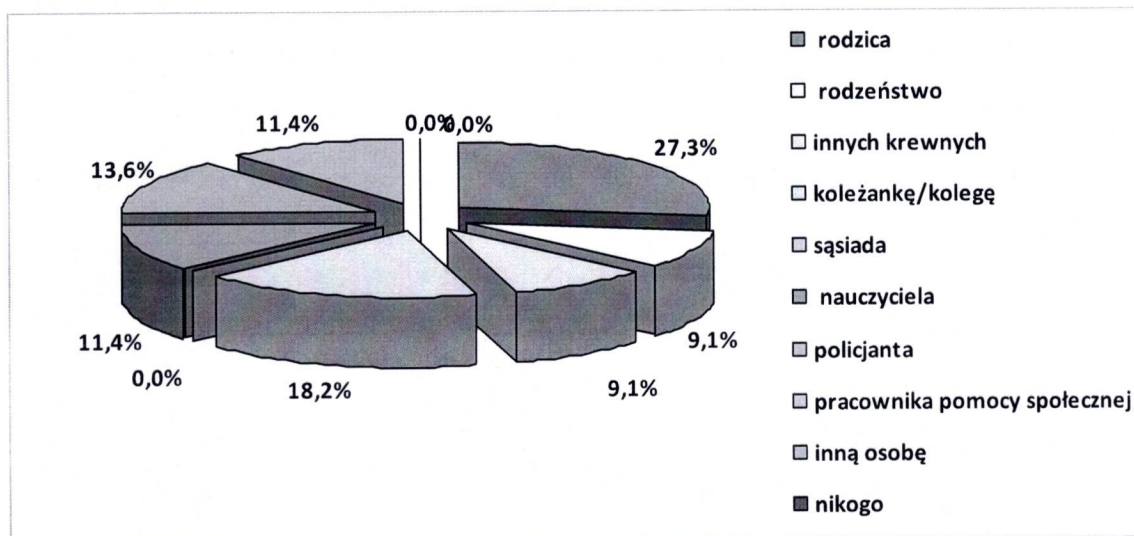
Dane z badania ankietowego wśród uczniów szkoły ponadpodstawowej.

W następnym pytaniu sondowano uczniów, czy słyszeli o przypadkach przemocy w rodzinach swoich znajomych. Odpowiedzi na to pytanie rozłożyły się w proporcji 50:50.

Na pytanie: „Czy uważasz, że będąc świadkiem lub ofiarą przemocy lub przemocy w rodzinie, należy kogoś o tym poinformować?”, 100% ankietowanych odpowiedziało twierdząco.

Uczestnicy badania zadeklarowali, że najczęściej swoją wiedzę o przemocy podzieliliby się z rodzicem, koleżanką lub kolegą, policjantem, oraz nauczycielem i pracownikiem pomocy społecznej. Rozkład odpowiedzi w tym zakresie ilustruje poniższy wykres.

Wykres 21. Kogo byś poinformowała/poinformował, gdybyś doznała/doznał przemocy w rodzinie lub była/był świadkiem przemocy w rodzinie?

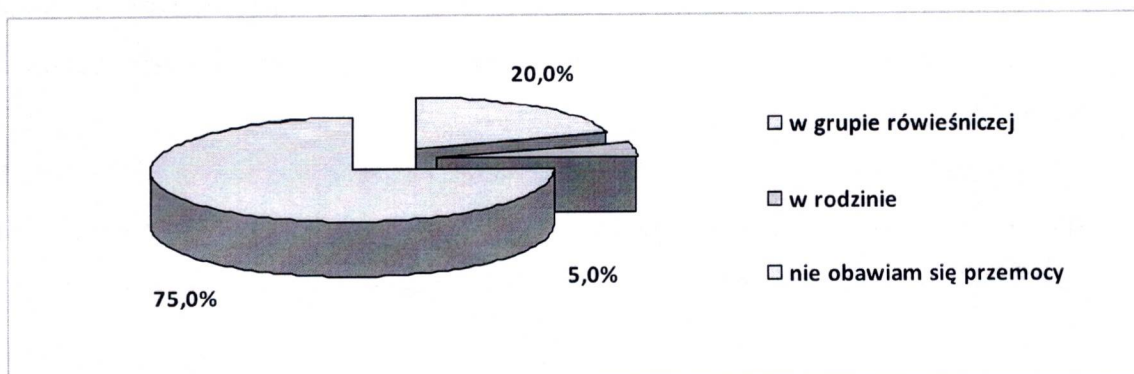
Dane z badania ankietowego wśród uczniów szkoły ponadpodstawowej.

Na pytanie: „Czy uważasz, że należy prowadzić akcje i kampanie informacyjne na temat przemocy w rodzinie?”, zdecydowana większość (85%) badanych odpowiedziała twierdząco. Jednocześnie 15% ankietowanych uważa prowadzenie takich działań za bezzasadne.

W kwestii dotyczącej uczestnictwa uczniów w zajęciach poświęconych problemom przemocy w rodzinie, udział w takich zajęciach potwierdziło 55% badanych. Pozostali ankietowani twierdzili, że nie uczestniczyli w tego typu zajęciach.

W odpowiedzi na pytanie dotyczące obaw o możliwość doświadczenia przemocy większość badanych (75%) zadeklarowała, że nie ma takich obaw. Wśród uczniów obawiających się przemocy, jedna osoba (5%) wskazała na przemoc w rodzinie, a cztery osoby (20%) ujawniły, że obawiają się przemocy w grupie rówieśniczej.

Wykres 22. W jakim otoczeniu obawiasz się przemocy?

Dane z badania ankietowego wśród uczniów szkoły ponadpodstawowej.

Próbując dokonać porównania wyników badań wśród uczniów z różnych grup wiekowych, należałoby przede wszystkim zauważyć, że starsi uczniowie są bardziej uwrażliwieni na różne formy przemocy, o czym świadczy zakresienie wszystkich form przemocy przedstawionych w stworzonym na potrzeby ankiety katalogu. Nadto uczniowie szkoły podstawowej jakby akceptują popychanie w swoich zachowaniach, gdyż zaledwie 10% wskazań odnosiło się do tej formy przemocy.

Rozbieżności dotyczą także odpowiedzi na pytanie o przemoc ze strony rówieśników. Uczniowie szkoły podstawowej częściej udzielali odpowiedzi twierdzącej. W odpowiedzi na pytanie dotyczące obaw o możliwość doświadczenia przemocy większość badanych (75%) zadeklarowała, że nie ma takich obaw. Wśród uczniów obawiających się przemocy, jedna osoba (5%) wskazała na przemoc w rodzinie, a cztery osoby (20%) ujawniły, że obawiają się przemocy w grupie rówieśniczej.

Podobieństw można doszukać się w odpowiedzi na pytanie o potrzebę informowania o faktach przemocy: wszyscy ankietowani uczniowie szkoły ponadpodstawowej udzielili odpowiedzi twierdzącej i 90% uczniów szkoły podstawowej uważa, że nie należy takich faktów przemilczać. Nieco inaczej wygląda porównanie w kwestii udziału w zajęciach poświęconych zjawisku przemocy. O ile większość uczniów, zarówno szkoły podstawowej, jak i ponadpodstawowej uważa, że powinno się takie zajęcia prowadzić, o tyle udział w zajęciach potwierdziło tylko 15% uczniów szkoły podstawowej i 45% uczniów szkoły ponadpodstawowej. Może to sugerować potrzebę częstszego organizowania tego typu zajęć.

5. ZAPEWNIENIE BEZPIECZEŃSTWA KRZYWDZONYM DZIECIOM

W celu zapewnienia bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom, zgodnie z art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, została wprowadzona procedura postępowania w sytuacji konieczności odebrania dziecka z rodziny w razie stwierdzenia bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia.

Procedura ma zastosowanie w sytuacji stwierdzenia faktu bezpośredniego zagrożenia życia i zdrowia dziecka przez pracownika socjalnego ośrodka pomocy społecznej w trakcie wykonywania przez niego obowiązków służbowych. Pracownik socjalny jest zobowiązany do interwencji także w przypadku powzięcia informacji o fakcie przemocy z innego źródła, np. z informacji innych osób. Może to być również powiadomienie złożone przez Policję w godzinach pracy ośrodka pomocy społecznej. Celem interwencyjnego zabezpieczenia

dziecka jest zapobieżenie negatywnym skutkom wynikającym ze stwierdzonego stanu zagrożenia zdrowia lub życia dziecka przebywającego w rodzinie. Pracownik socjalny zobowiązany jest powiadomić rodzica lub opiekuna prawnego o możliwości złożenia zażalenia na odebranie dziecka.

W przypadku podjęcia przez pracownika socjalnego wspólnie z funkcjonariuszem Policji, a także z lekarzem, ratownikiem medycznym lub pielęgniarką decyzji o odebraniu dziecka i umieszczeniu go u innej, niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka lub całodobowej placówce opiekuńczo-wychowawczej, zostaje wypełnione oświadczenie o powierzeniu dziecka przez pracownika socjalnego.

6. ANALIZA SWOT WYBRANYCH OBSZARÓW PROBLEMOWYCH

Analiza SWOT służy identyfikacji mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń. Pozwala oszacować potencjał, jakim się dysponuje, oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom społeczności lokalnej. Przedstawiona poniżej analiza została przeprowadzona z udziałem przedstawicieli samorządu gminy, a jej przedmiotem stały się obszary zdefiniowane hasłowo: **rodzina, dziecko i młodzież, przemoc w rodzinie; zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne; kapitał społeczny i ludzki.**

OBSZAR I: RODZINA, DZIECKO I MŁODZIEŻ, PRZEMOC W RODZINIE	
mocne strony	słabe strony
• zapewnianie rodzinom dysfunkcyjnym wsparcia asystentów rodziny • zapewnianie dostępu do poradnictwa specjalistycznego rodzinom wymagającym tej formy wsparcia • odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie • zapewnianie pomocy i wsparcia ofiarom przemocy w rodzinie • prowadzenie akcji uwrażliwiających społeczność lokalną na problem przemocy w rodzinie • udział w kampaniach na temat przemocy • Szkoła dla Rodziców – zwiększenie kompetencji rodziców i nauczycieli	• gmina nie dysponuje placówkami wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży • ograniczony dostęp do specjalistów dziecięcych (brak dostępu do psychologa i psychiatry dziecięcego w powiecie)
szanse	zagrożenia
• nie nasila się skala problemów rzutujących na prawidłowe funkcjonowanie rodzin • nie wzrasta liczba rodzin dysfunkcyjnych • nie zwiększa się liczba rodzin wymagających	• brak motywacji osób dotkniętych przemocą do podejmowania działań • niedotrzymywanie zobowiązań • rosnące zjawisko cyberprzemocy

wsparcia w postaci poradnictwa specjalistycznego • odpowiednia liczebność i fachowość kadry pracującej z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie • nie wzrasta liczba przypadków przemocy w rodzinie • widoczne zmniejszenie się społecznego przyzwolenia na zjawisko przemocy w rodzinie	
---	--

Analiza uwarunkowań dla obszaru *rodzina, dziecko i młodzież, przemoc w rodzinie* wskazuje na przewagę mocnych stron, którymi są głównie: podejmowanie inicjatyw na rzecz przeciwdziałania dysfunkcjom rodzin i zapewnianie tym rodzinom wsparcia asystentów rodziny, zapewnianie pomocy i wsparcia ofiarom przemocy w rodzinie oraz dostępu do poradnictwa specjalistycznego rodzinom wymagającym tej formy wsparcia, dobrze przygotowana kadra do pracy z osobami dotkniętymi przemocą.

Dostrzegane mocne strony w powiązaniu z akcentowanymi szansami nie mogą jednak przesłonić ciężaru gatunkowego zagrożeń, z jakimi należy się zmierzyć, jak brak motywacji osób dotkniętych przemocą do podejmowania działań czy niedotrzymywanie zobowiązań.

OBSZAR II: ZDROWIE, UZALEŻNIENIA, BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	
mocne strony	słabe strony
• inicjowanie przedsięwzięć propagujących zdrowy styl życia • zapewniony dostęp do pomocy psychospołecznej i prawnej dla osób dotkniętych problemami uzależnień • kadra pierwszego kontaktu odpowiednio przygotowana do pracy z osobami uzależnionymi • prowadzenie przez placówki oświatowe wśród dzieci i młodzieży działań profilaktycznych, informacyjnych i edukacyjnych w obszarze uzależnień i przemocy w rodzinie • realizowanie w placówkach oświatowych na terenie gminy programów profilaktyczno-edukacyjnych poświęconych przestępczości i jej negatywnym skutkom społecznym	• ograniczony dostęp do lekarzy specjalistów
szanse	zagrożenia
• wzrost zainteresowania zdrowym trybem życia wśród mieszkańców gminy	• nieskuteczność leczenia odwykowego • brak właściwych uregulowań w zakresie

• zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców dzięki budowie obwodnicy	leczenia uzależnień • ograniczona świadomość dorosłych na temat działania alkoholu • bagatelizowanie problemu spożywania alkoholu przez dzieci • traktowanie piwa jako napoju • wzrost zapotrzebowania na powiększenie liczby osób pracujących z osobami uzależnionymi • wzrastająca liczba nieletnich sięgających po alkohol i narkotyki • wzrost zagrożenia przestępczością wśród nieletnich
---	--

Analiza uwarunkowań dla obszaru *zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne* uwypukliła liczne zagrożenia, jak np. niska skuteczność leczenia odwykowego, wzrastająca liczba nieletnich sięgających po alkohol i/lub narkotyki, bagatelizowanie problemu spożywania alkoholu przez dzieci. Mimo przewagi mocnych stron oraz dostrzeganych szans (wzrost świadomości dzieci i młodzieży z gminy na temat zagrożeń związanych z uzależnieniami, rosnące zainteresowanie zdrowym trybem życia wśród mieszkańców gminy), wskazane zagrożenia mogą w istotny sposób rzutować na osiągnięcie zakładanych zmian w procesie wdrażania założeń budowanego programu.

OBSZAR III: KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI	
mocne strony	słabe strony
• wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców gminy w ostatnich latach • prowadzenie działań na rzecz integracji społeczności lokalnej • dostosowana do aktualnych potrzeb liczebność kadry i sieć placówek pomocy społecznej • możliwość podnoszenia kwalifikacji zawodowych, w tym dotyczących kwestii przemocy w rodzinie, przez pracowników pomocy społecznej • dostęp do żłobka i przedszkola • działający Klub Seniora • rozwinięte usługi opiekuńcze • większy dostęp do własnego mieszkania (TBS)	• brak komunikacji lokalnej
szanse	zagrożenia
• potencjał gminy zapewniający jej rozwój oraz	• rosnące zapotrzebowanie na wsparcie

umożliwiający wzrost poziomu i jakości życia jej mieszkańców • zmniejszająca się liczba osób zagrożonych wykluczeniem i marginalizacją • zmniejszające się zapotrzebowanie na wsparcie z systemu pomocy społecznej • zatrudnianie odpowiedniej liczby pracowników socjalnych zgodnie z ustawą o pomocy społecznej • dodatkowe świadczenia dla emerytów i rencistów wpływają na poprawę sytuacji materialnej tej grupy osób • rodzicielskie świadczenia uzupełniające są nowym źródłem dochodu	usługowe i specjalistyczne • w związku ze świadczeniami 500+ część osób nie jest zainteresowana podejmowaniem zatrudnienia • napływ taniej siły roboczej z zagranicy
--	--

Analiza uwarunkowań dla obszaru *kapitał społeczny i ludzki* pokazuje zdecydowaną przewagę mocnych stron, którymi są głównie: odczuwalny wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców gminy, jak również podejmowanie inicjatyw na rzecz integracji społeczności lokalnej. Należy także podkreślić dobrze zorganizowany system pomocy społecznej z odpowiednio przygotowaną kadrą oraz zmniejszającą się liczbę osób zagrożonych wykluczeniem i marginalizacją.

Jednakże liczne mocne strony w powiązaniu z akcentowanymi szansami nie powinny przestonić wagi dostrzeganych i zasygnalizowanych zagrożeń, z jakimi należy się zmierzyć. Wzrastające na terenie gminy zapotrzebowanie na wsparcie usługowe i specjalistyczne, brak motywacji do podejmowania zatrudnienia przy jednoczesnym napływie taniej siły roboczej z zagranicy, to istotne kwestie rzutujące na kształt programu działań w tym obszarze.

7. OCENA WDROŻENIA ZAŁOŻEŃ POPRZEDNIO REALIZOWANEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE

Ocena wdrożenia poprzednio realizowanego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie stanowi punkt odniesienia do konstrukcji założeń polityki antyprzemocowej gminy Kurzętnik na lata 2015-2019. W jej ramach zostały wskazane trudności napotkane przy wdrażaniu programu, osiągnięcia w jego realizacji, przedsięwzięcia, których nie udało się zrealizować podczas wdrażania oraz przedsięwzięcia, które należałoby podjąć w nowym okresie programowania.

Trudności napotkane przy wdrażaniu programu:

- brak odpowiednich środków własnych na wkład własny do projektów;

- niechęć sprawców przemocy do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych;
- brak organizacji pozarządowych działających na terenie gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy;
- brak poradnictwa rodzinnego w parafiach.

Osiągnięcia w realizacji działań wyznaczonych w ramach programu

- udzielanie pomocy finansowej, rzeczowej i specjalistycznego poradnictwa rodzinom dotkniętym przemocą;
- przeszkolenie 27 nauczycieli do prowadzenia programu profilaktycznego „Spójrz inaczej” (14 nauczycieli w klasach I-III i 13 nauczycieli w klasach IV-VIII);
- realizacja w szkołach w 2018 r. programu „Spójrz inaczej” w 21 klasach;
- zacieśnienie współpracy pomiędzy instytucjami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Przedsięwzięcia, których nie udało się zrealizować podczas wdrażania programu

- brak współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi w zakresie przeciwdziałania przemocy.

Przedsięwzięcia, które należałoby podjąć lub kontynuować w nowym okresie programowania

- warsztaty dla rodziców;
- motywowanie sprawców przemocy do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych;
- działanie Zespołu Interdyscyplinarnego
- szkolenie dla członków grup roboczych Zespołu Interdyscyplinarnego i nauczycieli;
- udzielanie wsparcia finansowego i specjalistycznego osobom i rodzinom dotkniętym przemocą;
- prowadzenie zajęć wśród uczniów z programu „Spójrz inaczej” oraz „Spójrz inaczej na agresję”.

Najważniejsze programy i projekty wynikające z zapisów programu, które zostały zrealizowane

Projekt „Otwórz oczy - Stop przemocy” realizowany w 2016 r. współfinansowany ze środków ministerialnych. Celem projektu było zwiększenie świadomości na temat przemocy, jej skutków oraz zapobieganie jej. W ramach projektu realizowana była Szkoła dla Rodziców i Wychowawców, w której uczestniczyło 48 osób. Odbędzie się konferencja w ramach kampanii „Biała Wstążka”, na której był przedstawiony spektakl na temat przemocy w rodzinie, przygotowany przez uczniów Szkoły Podstawowej w Tereszewie. W konferencji uczestniczyło

ok. 100 osób. Spektakl przedstawiany był również uczniom we wszystkich szkołach na terenie gminy.

Ogólna ocena realizacji założeń programu

Zespół dokonujący oceny realizacji założeń poprzedniego programu, uwzględniając osiągnięcia, ograniczenia, zachodzące lokalnie zmiany związane ze zjawiskiem przemocy w rodzinie, mając do dyspozycji pięciopunktową skalę ocen, którym przypisano odpowiedni stopień realizacji, tak że ocena: 1 – oznacza, że programu nie wdrożono; 2 – oznacza, że rozpoczęto wdrażanie założeń programu; 3 – oznacza, że częściowo wdrożono przyjęte założenia programu; 4 – oznacza, że osiągnięto zaawansowany stopień wdrożenia założeń programu; 5 – oznacza, że w pełni i skutecznie wdrożono założenia programu, zaproponował **ogólną ocenę realizacji programu na poziomie 4.**

Uzasadniając przyjętą ocenę podkreślono, że większość zadań przewidzianych w programie została zrealizowana. Zadania niezrealizowane były niezależne od realizatora. Brak współpracy z organizacjami pozarządowymi wynika z braku organizacji działających w tym zakresie. Pozostałe działania są realizowane w ramach dobrej współpracy z instytucjami działającymi na terenie gminy i powiatu na rzecz osób i rodzin dotkniętych i zagrożonych przemocą.

W 2018 roku, w ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Kurzętnik na lata 2016-2019 zrealizowano następujące działania:

Cel operacyjny 1.:

Wsparcie rodzin, w których stosowana jest przemoc.

1. Udział rodzin w Gminnych Dniach Rodziny - w Gminnym Żłobku „Pisklandia” w Kurzętniku. Zorganizowano festyn rodzinny pod hasłem „Rodzina - Dom - Ojczyzna”, którego celem była integracja rodzin, wzmocnienie więzi rodzinnych, dobre przykłady spędzania czasu wolnego (ok. 120 osób).
2. W ramach Punktu konsultacyjnego pomocą psychologa objęto 26 osób w 2018 r. i 7 osób w 2019 r.
3. Rodziny dotknięte przemocą objęto pracą socjalną, w tym 6 rodzin objęto pomocą Asystenta rodziny (od 2018 r. i nadal).

4. Zespół Interdyscyplinarny skierował 8 sprawców przemocy na programy profilaktyczno-edukacyjne realizowane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodziny w Nowym Mieście Lubawskim - żaden nie podjął udziału w programie.
5. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej udzielił pomocy finansowej 7 rodzinom dotkniętym przemocą.

Cel operacyjny 2.:

Podniesienie świadomości mieszkańców gminy w zakresie przemocy w rodzinie.

1. Zatrudniono terapeutę na zajęcia profilaktyczne dla dzieci podczas Wędkarskiego Dnia Dziecka.
2. GOPS był współorganizatorem konkursu „Netykieta” dla uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych biorących udział w powiatowym konkursie savoir-vivre dotyczącym bezpieczeństwa w Internecie i odpowiedzialnego korzystania z mediów społecznościowych.
3. Przeprowadzono 36 warsztatów profilaktycznych dla uczniów Zespołu Szkół w Kurzętniku oraz Szkole Podstawowej w Brzoziu Lubawski i Tereszewie, z zakresu zachowań ryzykownych. Warsztatami objęto 683 uczniów.
4. Zorganizowano konferencję „Silniejszy broni słabszego” w ramach obchodów kampanii „Biała Wstążka”. Konferencja odbyła się w Zespole Szkół im. Władysława Jagiełły w Kurzętniku. Jednym z punktów programu konferencji było wystąpienie prelegenta nt „Rola rodziców w rozwiązywaniu problemów dzieci i młodzieży”. Część artystyczną przygotowali uczniowie w/w szkoły pod kierunkiem swoich nauczycieli - przedstawili spektakl pt. „Wołanie o pomoc”. W konferencji udział wzięło ok. 100 osób -przedstawiciele władz samorządowych i jednostek organizacyjnych, radni i sołtysi, przedstawiciele oświaty, pomocy społecznej, Policji, służby zdrowia, kościoła, organizacji pozarządowych, rodzice oraz uczniowie. Spektakl ten został zaprezentowany także uczniom i gronu pedagogicznemu pozostałych szkół z terenu gminy Kurzętnik. Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego uczestniczyli w szkoleniu „Dobry specjalista w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie” (4 osoby). Przewodnicząca Zespołu oraz pracownik obsługujący Zespół uczestniczyli w Konferencji Wojewódzkiej dotyczącej przemocy w rodzinie.

Wszystkie szkoły na terenie gminy Kurzętnik realizują programy profilaktyki i program wychowawczy. Programy te zawierają elementy przemocy oraz zdrowego stylu życia, w tym: zdrowego odżywiania, zachęające do uprawiania sportu przez całe życie, higiena pracy umysłowej. Ponadto szkoły organizują corocznie spotkania informacyjno-profilaktyczne dla

rodziców, które dotyczą dopalaczy, przemocy, odpowiedzialności nieletnich i odpowiedzialności rodziców za dzieci.

Cel operacyjny 3.:

Zacieśnienie współpracy pomiędzy podmiotami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

1. Przeszkolenie 5 nauczycieli z kolejnej części programu Szkoła dla Rodziców i Wychowawców - Rodzeństwo bez rywalizacji.
2. Szkolenie 14 nauczycieli z programu Spójrz Inaczej dla klas I-III i 13 nauczycieli z programu Spójrz Inaczej dla klas IV-VIII. Programy Szkoła dla Rodziców i Wychowawców oraz Spójrz Inaczej to programy rekomendowane do realizacji przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Przeszkolenie własnych nauczycieli umożliwia realizację programów profilaktycznych w formie warsztatów dla uczniów i rodziców przez kolejne lata we wszystkich naszych szkołach.
3. Zorganizowano Konferencję dla nauczycieli szkół gminy Kurzętnik pt. „Dlaczego boimy się dzieci”. Konferencja odbyła się z Zespole Szkół w im. Władysława Jagiełły w Kurzętniku, w której uczestniczyło **96** nauczycieli.
4. Nauczyciele i pedagodzy naszych szkół oraz asystenci rodziny, pracownicy socjalni, członkowie GKRPA i Zespołu Interdyscyplinarnego (łącznie 18 osób) uczestniczyło w konferencji w Darzłubiu 3XD - Dostrzeż - Dociekaj - Działaj.

III PROJEKTOWANE DZIAŁANIA PROGRAMOWE

Wyniki diagnozy problemów przemocy w rodzinie na terenie gminy, opartej na analizie źródeł zastanych, danych z badań ankietowych oraz analizie SWOT, a także wnioski z oceny wdrożenia poprzednio realizowanego programu pozwoliły na opracowanie założeń Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Kurzętnik na lata 2020-2024. Zostały one przedstawione w formie celu głównego, celów operacyjnych i kierunków działań, których realizacja powinna przyczynić się do zminimalizowania zjawiska przemocy w rodzinie, jak i zapobiegania temu zjawisku w przyszłości.

1. CEL GŁÓWNY PROGRAMU

Cel główny, wyznaczony w Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Kurzętnik na lata 2020-2024, jest następujący:

**Zapobieganie zjawisku przemocy w rodzinie na terenie gminy,
wspieranie i ochrona ofiar oraz skuteczne oddziaływanie
na sprawców przemocy w rodzinie.**

Osiągnięcie celu głównego jest uwarunkowane realizacją wyznaczonych i przedstawionych poniżej celów operacyjnych oraz działań.

2. CELE OPERACYJNE I DZIAŁANIA

CEL OPERACYJNY 1.: Wsparcie rodzin doświadczających przemocy lub zagrożonych przemocą.					
Działania	Termin realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Zakładane rezultaty	
Pomoc finansowa i rzeczowa oraz specjalistyczne poradnictwo dla rodzin dotkniętych przemocą.	2020-2024	GOPS	- liczba rodzin, którym udzielono wsparcia - rodzaj wsparcia - liczba porad	- wzmocnienie bezpieczeństwa socjalnego i psychologicznego rodzin doświadczających przemocy	
Praca socjalna z rodzinami, w których występuje przemoc.	2020-2024	GOPS	- liczba rodzin, którym udzielono wsparcia w postaci pracy socjalnej	- poprawa funkcjonowania i kondycji rodzin - zmniejszenie liczby rodzin, w których wielokrotnie interweniowano z powodu przemocy domowej - włączenie społeczne rodzin izolujących się i izolowanych	
Poszerzenie dostępu do pomocy terapeutycznej i prawnej dla osób i rodzin dotkniętych przemocą.	2020-2024	GOPS, GKPIRPA, PK, ZI, NGO-s	- liczba rodzin, którym udzielono wsparcia - liczba i rodzaj porad	- wzmocnienie rodzin doświadczających przemocy	
Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą	w razie zaistnienia konieczności	GOPS, PCPR, NGO-s	- liczba osób, którym udzielono wsparcia	- zapobieganie eskalacji przemocy w rodzinie	

w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.				- zapewnienie komfortu socjalnego i psychologicznego osobom i rodzinom dotkniętym przemocą
Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	2020-2024	GOPS, GKPiRPA, Zi, PK, placówki oświatowe, Policja, placówki ochrony zdrowia, NGO-s, Kościół	- liczba rodzin, którym udzielono wsparcia - liczba i rodzaj porad - liczba podjętych interwencji	- zapewnienie bezpieczeństwa rodzinie - wzmocnienie kondycji rodzin - doświadczenia przemoc - wzmocnienie rodzin narażonych na przemoc - ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinie
Prowadzenie rozmów i kierowanie sprawców przemocy w rodzinie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych.	2020-2024	GKPiRPA, Zi, GOPS	- liczba przeprowadzonych rozmów ze sprawcami przemocy - liczba sprawców przemocy skierowanych do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych.	- zmniejszenie poziomu zagrożenia przemocą domową - zmiana zachowań sprawców przemocy
Pomoc sprawcom przemocy w powrocie do prawidłowego	2020-2024	GOPS, GKPiRPA, Zi, Policja, SR, NGO-s, Kościół, społeczność lokalna	- liczba i rodzaj podjętych działań	- zmniejszenie poziomu zagrożenia przemocą domową

funkcjonowania w społeczeństwie po zakończonym procesie działań resocjalizacyjnych i socjoterapeutycznych.				- poprawa relacji w rodzinach doświadczających przemocy
--	--	--	--	---

CEL OPERACYJNY 2.: Prowadzenie na terenie gminy działań profilaktycznych, informacyjnych i edukacyjnych mających na celu eliminowanie zjawiska przemocy w rodzinie.				
Działania	Termin realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Zakładane rezultaty
Upowszechnianie informacji o instytucjach i organizacjach świadczących pomoc ofiarom agresji i przemocy w rodzinie.	2020-2024	GOPS, GKPiRPA, Zi, palcówki oświatowe, GCK, Policja, NGO-s, Kościół	- liczba i rodzaj podjętych działań	- poprawa efektywności i skuteczności wsparcia udzielanego rodzinom
Zwiększanie motywacji do zmian w zakresie funkcjonowania psychologicznego, rodzinnego i społecznego mieszkańców gminy, a w szczególności członków rodzin, w których występuje przemoc i zagrożonych przemocą.	2020-2024	GOPS, GKPiRPA, Zi, PK, palcówki oświatowe, GCK, PCRE, NGO-s, Kościół, społeczność lokalna	- liczba i rodzaj podjętych działań - liczba osób objętych działaniami	- wzrost świadomości i kompetencji społecznych mieszkańców - niwelowanie niekorzystnych zjawisk z życia społecznego i rodzinnego - poprawa funkcjonowania i kondycji rodzin
Prowadzenie pogadanek, prelekcji na temat przemocy w rodzinie.	2020-2024	GKPiRPA, Zi, GOPS, PK, palcówki oświatowe, GCK, PCRE, NGO-s	- liczba i rodzaj pogadanek i prelekcji - liczba uczestników	- podniesienie umiejętności zapobiegania

				problemom dotykającym rodzinę zmiana świadomości społecznej	- zmiana nastawień do problemu przemocy w rodzinie - zapobieganie eskalacji zjawiska przemocy rodzinie - umocnienie prawidłowego modelu rodziny
Przeprowadzanie akcji profilaktycznych, organizowanie imprez kulturalnych i sportowych z uwzględnieniem kwestii przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	2020-2024	UG, RG, GOPS, GKPIRPA, ZI, PK, palcówki oświatowe, GCK, jednostki sportowo-rekreacyjne, PCRE, NGO-s, Kościół, społeczność lokalna	- liczba i rodzaj podjętych działań - liczba uczestników		- wzmocnienie rodzin - eliminowanie zjawisk zakłócających prawidłowe funkcjonowanie rodzin - przywracanie właściwych relacji w rodzinie
Wzmacnianie pozytywnego wizerunku rodziny i promowanie potrzeby zachowania odpowiednich relacji wśród jej członków.	2020-2024	GOPS, GKPIRPA, ZI, PK, palcówki oświatowe, GCK, jednostki sportowo-rekreacyjne, PCRE, NGO-s, Kościół, społeczność lokalna	- liczba i rodzaj podjętych działań - liczba uczestników		- wyzwalanie pozytywnych emocji - integrowanie środowiska dzieci i młodzieży oraz społeczności lokalnej - poprawa bezpieczeństwa mieszkańców
Podjęmowanie działań zmierzających do rozładowania stresu i agresji w środowisku dzieci i młodzieży poprzez sport i uczestnictwo w kulturze.	2020-2024	UG, RG, placówki oświatowe, jednostki sportowo-rekreacyjne, NGOs, Kościół, społeczność lokalna	- liczba i rodzaj podjętych działań - liczba uczestników		

CEL OPERACYJNY 3.: Doskonalenie kompetencji kadr samorządowych i organizacji pozarządowych w zakresie profilaktyki i przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Działania	Termin realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Zakładane rezultaty
Doskonalenie kompetencji zawodowych pracowników pomocy społecznej w zakresie udzielania skutecznego wsparcia osobom i rodzinom dotkniętym i zagrożonym przemocą.	2020-2024	GOPS, GKPiRPA, ZI PCPR, ROPS, Policja, placówki ochrony zdrowia, SR, PR	- liczba i rodzaj odbytych szkoleń - liczba pracowników doskonalących kwalifikacje	- podwyższenie kompetencji służb społecznych - poprawa efektywności i skuteczności wsparcia udzielanego rodzinom - zwiększenie skuteczności podejmowanych działań pomocowych - poszerzenie zakresu i form wsparcia adresowanego do rodzin doświadczających przemocy domowej i zagrożonych przemocą - poprawa funkcjonowania rodzin objętych wsparciem
Kontynuowanie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	2020-2024	UG, GKPiRPA, GOPS, placówki oświatowe, Policja, SR inne podmioty, których przedstawiciele biorą	- liczba spotkań ZI - liczba grup roboczych - liczba i rodzaj podjętych działań - liczba rodzin	- poprawa efektywności i skuteczności wsparcia udzielanego rodzinom - poprawa funkcjonowania

			udział w działaniach ZI		i kondycji rodzin
Organizowanie szkoleń i warsztatów dla nauczycieli na temat przemocy w środowisku szkolnym i rodzinnym uczniów.	2020-2024		UG, placówki oświatowe, GKPiRPA, ZI, PCRE	- liczba i rodzaj szkoleń - liczba uczestników	- podwyższenie wiedzy nauczycieli w zakresie rozpoznawania i przeciwdziałania przemocy - podwyższenie kompetencji kadr pedagogicznych w zakresie udzielania skutecznego wsparcia osobom i rodzinom dotkniętym i zagrożonym przemocą. - eliminowanie zachowań agresywnych w środowisku uczniowskim - wzmocnienie poczucia bezpieczeństwa osób i rodzin doświadczających przemocy
Wspieranie organizacji pozarządowych w podejmowanych działaniach o charakterze profilaktycznym oraz	2020-2024		UG, GKPiRPA, GOPS, ZI placówki oświatowe, Policja, NGOs, społeczność lokalna	- liczba i rodzaj podjętych działań - liczba podmiotów objętych wsparciem	- podniesienie skuteczności ochrony ofiar przemocy - zapobieganie eskalacji przemocy w danej

mającym na celu zapobieganie problemom uzależnień i przemocy w rodzinie.				rodzinie - zapewnienie komfortu socjalnego i psychologicznego osobom i rodzinom dotkniętym przemocą
Monitorowanie i kontrolowanie problemów agresji i przemocy występujących w gminie.	2020-2024	UG, Zi, GOPS, PK, placówki oświatowe, Policja, Sąd Rejonowy, PCPR, PCRE, placówki ochrony zdrowia	- liczba i rodzaj przestępstw popełnionych na terenie gminy - liczba i rodzaj wykroczeń na terenie gminy - liczba Niebieskich Kart - liczba osób objętych dozorem i nadzorem kuratorskim	- zmniejszenie liczby osób i rodzin doświadczających przemocy - wzmacnianie bezpieczeństwa psychologicznego rodzin doświadczających przemocy

CEL OPERACYJNY 4: Współpraca podmiotów na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie gminy.

Działania	Termin realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Zakładane rezultaty
Podnoszenie świadomości mieszkańców w zakresie problemów uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	2020-2024	UG, GKP i RPA, GOPS, PK, Zi, GCK, placówki oświatowe, jednostki sportowo-rekreacyjne, GCK, NGO-s, Kościół, społeczność lokalna	- liczba i rodzaj podjętych działań - liczba osób i rodzin korzystających ze wsparcia pomocy społecznej z powodu uzależnień i przemocy w rodzinie	- poprawa efektywności i skuteczności wsparcia udzielanego rodzinom - poprawa funkcjonowania i kondycji rodzin - zmniejszenie liczby osób i rodzin

Integrowanie działań w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie w gminie poprzez stałą współpracę podmiotów działających na terenie gminy i podmiotów spoza gminy wspierających mieszkańców.	2020-2024	UG, RG, GOPS, GKPIRPA, PK, ZI, GCK, placówki oświatowe, jednostki sportowo-rekreacyjne, GCK, Policja, SR, PR, PCPR, PCRE, NGOs, Kościół	- liczba i rodzaj podjętych działań - liczba osób i rodzin korzystających ze wsparcia pomocy społecznej z powodu uzależnień i przemocy w rodzinie	- poprawa efektywności i skuteczności wsparcia udzielanego rodzinom - poprawa funkcjonowania i kondycji rodzin - zmniejszenie liczby osób i rodzin dotkniętych uzależnieniami i przemocą
Poszerzanie współpracy podmiotów w zakresie wzmacniania kondycji rodzin zamieszkujących w gminie i eliminowania niekorzystnych zjawisk mających wpływ na komfort i jakość ich życia.	2020-2024	UG, RG, GKPIRPA, ZI, GOPS, PK, GCK, placówki oświatowe, NGOs, Kościół	- liczba i rodzaj podjętych działań	- poprawa funkcjonowania i kondycji rodzin - utrwalenie w świadomości społecznej wzorca rodziny prawidłowo wypełniającej przypisane jej funkcje i wolnej od zachowań patologicznych
Wzmacnianie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców gminy.	2020-2024	UG, RG, GKPIRPA, ZI, GOPS, Policja, PR, SR	- liczba i rodzaj podjętych działań	- poprawa komfortu i warunków życia mieszkańców gminy

Legenda

UG – Urząd Gminy

RG – Rada Gminy

GOPS – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

GKPiRPA – Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

ZI – Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie

GCK – Gminne Centrum Kultury

PK – Punkt Konsultacyjny

SR – Sąd Rejonowy

PR – Prokuratura Rejonowa

ROPS – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

PCRE – Powiatowe Centrum Rozwoju Edukacji

NGOs – organizacje pozarządowe

IV REALIZACJA PROGRAMU

1. KOORDYNATOR, PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE I PARTNERZY

Koordynatorem programu będzie Dyrektor Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kurzętniku. Podmiotami odpowiedzialnymi za realizację działań są: Wójt, Rada Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, Punkt Konsultacyjny, placówki wychowania przedszkolnego, placówki oświatowe, GCK, jednostki sportowo-rekreacyjne..

Partnerami w realizacji działań są: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowe Centrum Rozwoju Edukacji, Powiatowy Urząd Pracy, ośrodki leczenia uzależnień, specjaliści, placówki ochrony zdrowia, ośrodki wsparcia, grupy samopomocowe, Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.

2. MONITORING I EWALUACJA

Monitoring programu, polegający na gromadzeniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych działań, będzie prowadzony przez Dyrektora Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kurzętniku – koordynatora programu, przy udziale członków Zespołu Interdyscyplinarnego oraz przedstawicieli służb, które w zakresie swoich kompetencji realizują zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie. Celem monitoringu będzie badanie, czy realizacja działań przebiega bez zakłóceń. Monitoring realizacji programu umożliwi:

- systematyczną obserwację działań programu,
- weryfikację zgodności założonych celów z osiąganymi efektami,
- ocenę zaangażowania jednostek w realizację działań.

Do monitoringu wykorzystane zostaną wskaźniki realizacji działań wyznaczonych w ramach poszczególnych celów programu. W miarę rozwoju systemu monitorowania dokumentu będą mogły zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań. Natomiast ewaluacja programu będzie dotyczyła zarówno liczby prowadzonych działań, jak i ich jakości. Celem ewaluacji będzie ocena efektywności programu poprzez gromadzenie, analizę i interpretację danych. Z prowadzonego monitoringu i ewaluacji zostanie przygotowany zbiorczy raport

(sprawozdanie), który zostanie przedstawiony Wójtowi i Radzie Gminy do końca marca każdego roku.

3. FINANSOWANIE

Działania podejmowane w ramach realizacji Programu, związane z osiągnięciem wyznaczonych celów, finansowane będą ze środków własnych Samorządu Gminy. Przewiduje się również współudział w finansowaniu ww. działań ze środków budżetu państwa.

SPIS TABEL I WYKRESÓW

Tabela 1. Rodzaje i formy przemocy	3
Tabela 2. Policyjne statystyki procedury „Niebieska Karta” za rok 2018.....	4
Tabela 3. Liczba mieszkańców gminy w latach 2016-2018	11
Tabela 4. Struktura wiekowa mieszkańców gminy w latach 2016-2018.....	11
Tabela 5. Bezrobotni w gminie i ich udział w liczbie ludności gminy w wieku produkcyjnym w latach 2016-2018.....	11
Tabela 6. Podmioty świadczące wsparcie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie w gminie	12
Tabela 7. Opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu i wydatki na realizację programu profilaktyki i rozwiązywania problemu uzależnień w gminie w latach 2016-2018	13
Tabela 8. Środki finansowe przeznaczone w gminie w latach 2016-2018 na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie	14
Tabela 9. Działalność GKPirPA w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie w latach 2016-2018.....	15
Tabela 10. Działalność GKPirPA w latach 2016-2018 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w gminie	15
Tabela 11. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie Kurzętnik w latach 2016-2018.....	19
Tabela 12. Dane Komendy Powiatowej Policji w Nowym Mieście Lubawskim dotyczące przemocy w rodzinie na terenie gminy Kurzętnik w latach 2016-2018.....	21
Tabela 13. Beneficjenci systemu pomocy społecznej w gminie objęci wsparciem GOPS-u w latach 2016-2018.....	22
Tabela 14. Beneficjenci systemu pomocy społecznej w gminie objęci wsparciem GOPS-u z powodu przemocy w rodzinie, alkoholizmu lub narkomanii w latach 2016-2018.....	22
Tabela 15. Jednostki wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie spoza gminy.....	24
Tabela 16. Wsparcie dla osób z terenu gminy Kurzętnik udzielone przez Powiatowe Centrum Rozwoju Edukacji	25
Tabela 17. Numery telefonów, pod którymi można uzyskać wsparcie i porady	27
Tabela 18. Parafie rzymskokatolickie w gminie w 2018 r.	28
Tabela 19. Przypadki negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych ujawnionych w społeczności uczniowskiej w gminie w roku szkolnym 2018/2019.....	35
Tabela 20. Przypadki patologicznych zachowań i dysfunkcji stwierdzonych w środowisku rodzinnym uczniów w roku szkolnym 2018/2019	36
Tabela 21. Rodzaje zachowań przemocowych w opinii uczniów szkoły podstawowej	39
Tabela 22. Rodzaje zachowań przemocowych w opinii uczniów szkoły ponadpodstawowej	42
Wykres 1. Struktura ankietowanych według kryterium płci.....	9
Wykres 2. Struktura respondentów według kryterium wieku	9
Wykres 3. Jaka jest wg Pani/Pana najczęstsza przyczyna stosowania przemocy w rodzinie?.....	29
Wykres 4. Jakie Pani/Pana zdaniem czynniki mogą mieć wpływ na postępowanie sprawców przemocy w rodzinie?	30
Wykres 5. Jak Pani/Pana zdaniem powinna zachowywać się ofiara przemocy w rodzinie?	30
Wykres 6. Czy zna Pani/Pan przypadki występowania przemocy w rodzinie na terenie gminy lub o nich słyszała/słyszał?	31
Wykres 7. Jakie formy przemocy wg Pani/Pana wiedzy występują najczęściej w rodzinach zamieszkałych w gminie?	31
Wykres 8. Kto wg Pani/Pana wiedzy jest najczęściej ofiarą przemocy w rodzinie w gminie?	32
Wykres 9. Kto wg Pani/Pana wiedzy jest najczęściej sprawcą przemocy w rodzinie w gminie?	32
Wykres 10. Czy wg Pani/Pana wiedzy realizowana w gminie oferta pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie jest wystarczająca?	32
Wykres 11. Czy wg Pani/Pana wiedzy podejmowane w gminie działania wobec sprawców przemocy w rodzinie są wystarczające?	32
Wykres 12. Czy postrzega Pani/Pan przemoc w rodzinie jako istotny problem na terenie gminy?	33

Wykres 13. Czy Pani/Pana zdaniem istnieje ryzyko nasilenia się problemu przemocy w rodzinie na terenie gminy?	33
Wykres 14. Jak Pani/Pan ocenia prowadzone w gminie działania profilaktyczne związane z problemem przemocy w rodzinie?	34
Wykres 15. Czy doznałaś/doznałeś kiedykolwiek jakiegó formy przemocy ze strony rówieśników?	40
Wykres 16. Czy doznałaś/doznałeś kiedykolwiek jakiegó formy przemocy w swojej rodzinie?	40
Wykres 17. Kogo byś poinformowała/poinformował, gdybyś doznała/doznał przemocy w rodzinie lub była/był świadkiem przemocy w rodzinie?	41
Wykres 18. W jakim otoczeniu obawiasz się przemocy?	41
Wykres 19. Czy doznałaś/doznałeś kiedykolwiek jakiegó formy przemocy ze strony rówieśników?	43
Wykres 20. Czy doznałaś/doznałeś kiedykolwiek jakiegó formy przemocy w swojej rodzinie?	43
Wykres 21. Kogo byś poinformowała/poinformował, gdybyś doznała/doznał przemocy w rodzinie lub była/był świadkiem przemocy w rodzinie?	44
Wykres 22. W jakim otoczeniu obawiasz się przemocy?	44